

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
 Inzerati: do 9 peti vrst 4 D, od 10—15 peti vrst 4 D 50 p, večji inzerati peti vrst 2 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic peti vrst 3 D; poroke, zaroke velikost 15 vrst 30 D; žemite ponudbe beseda 75 p. Popusti le pri naročilih od 11 objav naprej. — Inzeratni davek posebej.
 Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
 ulica št. 5, priljubno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
 Telefon št. 34.
 Dopolnje sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
 Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
 v Jugoslaviji vse dni po Din 1—
 v inozemstvu navadne dni Din 1, nedelje Din 1-25
 Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		v Jugoslaviji		v inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 120—	Din 144—	Din 216—	...
6	...	60—	72—	108—	...
3	...	30—	36—	54—	...
1	...	10—	12—	18—	...

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
 Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno **100** po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Deklaracijska debata.

Deklaracijska debata pokazuje obraz, ki smo ga pričakovali. Znova prehaja v modrovanje o narodnem jedinstvu in vidi v tem problemu bistvo sedanje situacije. Pribečević na pr. kar ne prenese drugega predmeta, še danes vidi v tem vprašanju bistvo jugoslovenske državne in narodne politike. Korošec mu pridno sekundira ter sipa izjave o Slovincih, ki niso Hrvati in Srbi, ki imajo svoj jezik, svojo kulturo in svojo tradicijo. Nič ne zaleže pogumen govor slovenskega pisatelja, ki je dokazal ob prahu slovenske revolucionarne omladine, da je mogoče zljubiti jugoslovensko enotno in močno državnost ter bratsko, složno življenje s Hrvati in Srbi kljub posebnemu jeziku, kulturi in tradicijam, da je jugoslovenstvo ne samo ideja naše samoohranbe, temveč tudi prstovoljni ideal naše svobodoljubne slovanske duše.

Vprašamo: ali je res vprašanje narodnega edinstva danes konkretno praktično vprašanje naše politike? Ali gre sedaj v narodni skupščini in v jugoslovanski javnosti za narodno edinstvo in za slične probleme? Ali nas take imaginarne debate ne odvajajo od konkretnih skrbi in potreb naše uprave, našega gospodarstva, našega duševnega življenja in končno tudi od naše prave politike?

Spričo 18 (osemnajstih) zakonskih predlogov, ki jih je sedanja vlada postavila na dnevni red narodne skupščine, da jih najhitreje in najvestneje reši, se nam vidi deklaracijska debata a la Pribečević-Korošec omejena in za naš notranji razvoj škodljiva. Omejena zato, ker posmatra notranji problem popolnoma krivično, škodljiva zato, ker razširja taisti problem v nedoglednost. Danes bi že bilo samospoznanje teh oseb na mestu, da naša država ne bo luže na njihovi boleštni debati in nesoglasju o narodnem edinstvu in o treh narodih, temveč na konkretnih gospodarskih, trgovinskih, industrijskih, socialnih, kulturnih in upravnih krizah jugoslovenskega naroda, oziroma jugoslovenskega ozemlja. Ti nepopolni debaterji vidijo samo sebe in nasprotne, katere smrtno sovražijo, pozabljajo na uradniško vprašanje, na agrarno zakonodajo, na fiskalni zakon in na tisoč vprašanj našega konkretnega življenja, katero je treba v omenjenem obsegu obvladati in rešiti z 18 vladnimi zakonskimi predlogi.

O problemih te konkretne politike niti besedice v deklaracijski debati! Ta ugotovitev precej žarko razsvetljuje celokupni položaj naše politike ter uporablja naših oficijelnih političnih voditeljev za dejanske otrebe našega naroda. Končno je treba upoštevati, da je debaterski delirij umetno vzgojena bo-

lezen, ki ima samo individualne razloge v nezadovoljnih političnih in v njihovih osebnih ambicijah, medtem ko hodi realno življenje svoj pot in postavlja vse drugačne probleme, katere svojevrstno občutljivo doživlja naše uradništvo, naše seljaštvo, naši umetniški krogi, naše kulturne institucije, naše industrije, naša baroška luka, naši Makedonci, naši dalmatinski ribiči itd.

Ti politiki greše tudi iz načelnega ozira. Načelno se motijo, če pravijo, da je končni kriterij slabosti in dobrote notranje politike jugoslovenske države misel narodnega edinstva in da je treba s pomočjo te misli soditi o konkretni politični taktiki posamičnih vlad in strank. Pri tej trditvi pozabljajo na razlikovanje, ki edino podaja pri tem vprašanju popolno jasnost. Misel narodnega in državnega edinstva je namreč bila vrhovni kriterij naše politike takrat, ko se je država ustanovljala in ko se je za to državo določevala ustava. Ta misel je že utelešena. Danes je vprašanje popolnoma drugo: kako naj se ta država in ustava dalje razvija, da doseže svoj prvotni, ustanovni smoter! S tem že

stopi na plan novi kriterij politike in ta misel zdravega razvoja našega gospodarstva, naše uprave, demokratizacija našega javnega življenja, notranji pomiritev ter splošno gnetno in duševno blagostanje jugoslovenskega naroda. Vlada, ki postavlja na dnevni red skupščinskega dela 18 zakonov, se s tem izreka za aktivno zakonodajno politiko, za konkretni pravec javnega dela. To je realistična politika, ki se približuje dejanskemu življenju in poizkuša zdraviti njegove dejanske potrebe in krize, ki vidi pred sabo slabo valuto, izstradane obraze našega uradništva, nevolje našega kmetu, upravne nedostatke ter tisoč drugih konkretnih težej našega javnega in zasebnega življenja.

Pri nas pa je že vse mogoče: sveta dobrina državnega edinstva, kakor danes obstoja, ogromno gospodarsko in duševno snovanje jugoslovenskega naroda v vseh pokrajinah, z eno besedo vsa naša konkretna javna usoda naj služi debaterskim kapricam male peščice zagrizenih politikov! Takšna se vsaj zdi dosedanja deklaracijska debata!

Velika politična debata v narodni skupščini.

NACELNI POLITIČNI DVOBOJ MED BOSANSKIMI RADIKALI IN MUSLIMANI. — OSTRA POLITIČNA BITKA MED DR. KOROŠCEM IN PRIBIČEVIČEM. KOROŠČEVE IZJAVE O NARODNEM JEDINSTVU. — SPLOŠNI VTIS DEBATE. PARLAMENTARNA SITUACIJA.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Na predvečerašnji seji, ko se je pričela politična debata o vladini deklaraciji, je bosanski musliman Kulenović, sedaj spahovec, po mišljenju frankovcev, ki je za časa prejšnje narodne skupščine kot privrženec Radićeve stranke tudi vodil abstinenco, dal povod, da se je na večerašnji narodni skupščini razvila živahna, mestoma burna debata o reviziji ustave in o državnem jedinstvu. Bosanski radikali so bili moralno prisiljeni, da čimprej odločno reagirajo na politična izvajanja Kulenovića. Voditelj bosanskih radikalov, minister za šume in rude dr. Srškić je včeraj odgovarjal in z odločnimi argumenti branil idejo državnega in narodnega jedinstva. Med njegovim, za presojo političnega mišljenja v bosanskih radikalnih vrstah zelo značilnim govorom je prišlo med njim in bosanskimi radikali na eni strani ter muslimani na drugi strani do strastnega in burnega besednega dvoboja. Dr. Srškić, odlični zastopnik bosanskih radikalov je s tem svojim govorom izzval splošno presenečenje. Muslimanom je z argumenti očital njih fatalne politične metode, ki jih izvajajo proti sporazumu med državnimi elementi. Gotovo je sedaj, da je s tem govorom prišlo do ostrih in načelnih diferenc med bosanskimi radikali in mu-

slimansko organizacijo, ki bodo težko premostljivi.

Celokupna parlamentarna situacija je tekotom večerašnjega dneva krenila na vsa druga pota in jasno je sedaj, da bo izključena vsaka kooperacija med muslimani, klerikalci in radikali. Tekotom govora dr. Srškića je namreč prišlo tako daleč, da so muslimani in klerikalci zapustili zbornico ter odšli v svoje klube, kjer so imeli kratka posvetoovanja, na kar so se zopet povrnili nazaj v zbornico.

Drug karakterističen parlamentarnopolitični dvoboj je bil med Svetozarjem Pribečevićem in dr. Korošcem, kateremu so klerikalci z vsemi silami sekundirali. Vsa narodna skupščina je bila popolnoma ves čas pod globokim vtisom tega dvoboja. Vrlo značilno izjavo je podal dr. Korošec o Slovincih kot posebnem narodu. Ta njegova izjava je v parlamentarnih krogih vzbudila splošno začudenje, obenem pa tudi živahne komentare. Sam govor Svetozarja Pribečevića je bil eden njegovih najboljših govorov v narodni skupščini. Pribečević je z govorniške tribune skušal podkrepiti vse argumente, ki so načelni za njegovo notranjo politiko. Priznati se mu mora, da je to pot žel uspeh in da je s svojimi odločilnimi izjavami o Koroščevi politiki precej potisnil klerikalce v ozadje. Splošno začudenje v

zbornici pa je zbudila tudi Koroščeva cinična opazka o »Svetem Savi, češ, da Slovinci ne poznajo Sv. Save.«

Razmotrivajoč splošni vtis včerajšnje velike parlamentarne debate lahko pričakujemo in računamo z dejstvom, da je izključena vsaka kooperacija radikalne vlade z muslimani in klerikalci. To trditve podkrepjujejo tudi izjave radikalnih govornikov, ministrov Uzunovića, ki je eden najboljših teoretičnih interpretov programa radikalne stranke, in Miše Trifunovića o državnem programu narodno radikalne stranke.

V naslednjem sledi podrobno

Sejno poročilo.

Skupščinski predsednik Ljuba Jovanović je otvoril ob 9. dopoldne IV. redno sejo narodne skupščine. Po končanih formalnostih je najprej govoril posl. Raiko Aršić (dem.) o razmerah v Makedoniji.

GOVOR VODITELJA BOSANSKIH RADIKALOV.

Minister za šume in rude dr. Milan Srškić je za tem dobil besedo. Takoj začetkom svojega govora, ko je začel kritizirati politiko bosanskih muslimanov, je izzval na muslimanski strani ogorčene proteste in medklice. Uvodoma svojega govora je dejal, da so vsa dejstva, navedena v govoru posl. Kulenovića (muslimana) malenkostna, nedokazana in deloma tudi neznajna. (Ogorčeni protesti muslimanov). Teh izjav vlada ne more smatrati za argumente, ki bi ji krutili zaupanje. Govornik je dalje točko za točko pobijal Kulenovićeve pritožbe proti upravi v Bosni in Hercegovini, odločno je zavrnil pritožbo, da se muslimanom in katoličanom odvzema orožje, kar je tendenciozno.

Minister je v nadaljnjih svojih izjavah očital muslimanskim poslancem demagoštvo, izjavljajoč: »Vi sejeate sovražstvo in mržnjo med muslimani in ostalimi državljani v Bosni in Hercegovini. To je tudi pravi vzrok, da nočete podpirati vlade. Ako bi to storili, bi več ne mogli med politično slabo naobraženim muslimanskim prebivalstvom imeti zaslobo. Muslimansko prebivalstvo je konservativno in ima gotove običaje, izvirajoče iz verskega nazora. Radičeva je to prebivalstvo zelo občutljivo in smatra vsako malenkost za čin, s katerim se mu hoče kratiti verska svoboda. To versko razpoloženje njegovi voditelji izrabljajo do skrajnosti v svoje svrhe. Brezvestni voditelji so svoje voliče varali z raznimi premišljenimi agitacijskimi sredstvi in so ga obdali s kitajskim zidom, kakor da ne bi imel ničesar skupnega z ostalimi državljani.

Minister je v nadaljnjem govoru vehementno napadel muslimane, očitajoč jim, da se upirajo asimilaciji nacional-

nih skupin in da kolebajo enkrat med Srbi, drugič med Hrvati ter nočejo priznati jugoslovenstva.

Tu je nastal v zbornici velik vihar. Muslimani so ogorčeno protestirali proti izjavljanju ministra dr. Srškića in je bil predsednik Ljuba Jovanović prisiljen prekiniti sejo za nekaj minut.

Po odmoru je minister dr. Srškić nadaljeval svoj govor in je nekoliko ublažil svoje izjave, obenem ugotavljač, da hočejo muslimani ustvariti nov termin »Bosancija«. Po njegovem mišljenju nima nobene razlike med Srbi in Hrvati. Muslimani pa direktno vbrizgavajo svojim voličem nezaupanje v Srbe. To ustvarja razkol med muslimani na eni ter Srbi in Hrvati na drugi strani. Koncem svojega govora je omenil nastop džemijeta iz Južne Srbije, ki se je pridružil državotvornim skupinam. (Radikalni center je ministrova izvajanja sprejel z velikim odobravanjem in ploskanjem.)

GOVOR SVETOZARJA PRIBIČEVIĆA.

Svetozar Pribečević (dem.) je za ministrom dr. Srškićem dobil besedo. Uvodoma svojega govora je konstatiral, da je deklaracija kraljevske vlade iznenadila, ker so bili v njej anemični, blekli in v mnogih slučajih tudi dvomisljeni stavki. Ni zadovoljen glede odstavka o zunanji politiki, zahteva točno stališče napram Angleški, Italiji, Francoski in mali antanti ter jasnost v madžarskem vprašanju. V deklaraciji ni skraj ničesar o odnošajih z Italijo. Radičeva zahteva od zunanjega ministra, da poda tekom debate daljši eksponat o zunanji politiki.

Govornik je za tem zelo obširno govoril o notranji politiki. Iz deklaracije ni mogoče točno doznati stališče vlade glede vidovdanske ustave. Po njegovem mnenju je dana možnost, da se vidovdanska ustava zopet začne razpravljati.

Glede razgovorov z Radićem je govornik skušal ugotoviti, da se z Radićem ni razgovarjalo kot zastopnikom ene stranke, nego kot zastopnikom hrvatskega narodnega zastopstva. Govornik odločno zahteva, da se enkrat jasno pokaže, ali je bil protokol sprejet ali ne, ali je bil zavržen.

BESEDNI DVOBOJ MED PRIBIČEVIČEM IN KOROŠCEM.

Govornik je dalje zahteval, da se čimprej izvedejo volitve v oblastne skupščine. Kritiziral je vlado, ker se je razgovarjala s federalisti, ki so uporniki. V tem momentu, čeprav je že popreje bilo čuti v zbornici več medkliccev od strani klerikalcev, je voditelj klerikalcev dr. Korošec pristopil h govorniški tribuni in se je med obema političnima razvnel ljut, a vrlo značilen dvoboj.

Kornel Makuszyński:

Strašen dogodek.

(Dalje.)

Mož ga je ošvrknil z jeznim pogledom, toda v srcu mu je dal prav. Karczech je dodal:
 »Toda jaz sem izobražen človek...«

Mož je mislil, dolgo mislil. Romantični pustolovec je stal mirno. Niti na pamet mu ni prišlo, da bi pobegnil. »Pomagati vam hočem. Samo cite, kaj hočete.«

Karczech se je pri tem pomembno nasmehnil in dodal:

»Vi ste sedaj gotovo v klubu?«
 »Kako, v klubu?«

Razdvojeni mož ni razumel sedanosti v zamisli genialnega pisatelja zgodovinske tragedije.

»To pomeni,« je šepetal Karczech, »da ste odšli nocoj v klub in da ste namenili vrniti se ob zori, sedaj pa je šele polnoč. Je tako ali ne?«

Tako je...«

Mož je pogledal pustolovec z nepojmljivim občudovanjem, ta pa mu je navrgel malomarno in prezirljivo:

»Kot v stari drami... Vse se ponavlja na svetu.«
 Mož ga je zgrabil nekoliko za roko:
 »Slišiš? Smeje se!«
 Nesrečni mož se je ves tresel od jeze.

Karczech je rekel blago:
 »Smeje se zvonec, srebrni, toda pomirite se. Krivce zadene kazen.«
 Izpregovoril je te besede svečano, ali obenem zlosluteče, apostolsko. Mož se je bliskalo v oči.

Odločnost je bila torej popolna, nesrečni mož je zavrgel vse ozire. Ni orožja, ki ga prevarani mož ne bi uporabil proti ženi. In kdo bi mu lahko pomagal pri tem. Če ne Josip Karczech, odlični tat in dramaturg?

Oba sta se zatopila v misli, kot da je oba zadela ista nesreča. Pustolovec je začel v svoji pesniški domišljiji že misliti, da ga vara njegova lastna žena, bivša devica, sedaj pa perica.

Vse hladnejše je prihajalo. Mož se je očitno odločil, da počaka odhoda svojega »alter ego«, svojega zastopnika brez pravnega polnomočja. Slednjič se je kot navdahnjen obrnil h Karczechu.

»Si močan?«

Karczech je odgovoril nesrečnemu možu precej tajinstveno in pesniški figur:

»Dvajset in šest je bikov ležalo v areni Sevillski...«
 Mož je sklepal iz tega, da je pustolovec silno močan.

»Bi me lahko držal na ramenih?«
 »Nesil sem življenje,« je odgovoril Karczech.

»Dvigni me, moram videti, kaj se tam počneja...«
 Karczech se je zamislil za trenutek.

»Pravzaprav, tam ni mogoče drugega početi, česar človek ne more vedeti vnapi, drugi pa, slišal sem, da se vdajate apopleksiji. Kaj ne?«

Tega Karczechu ni nihče nikoli povedal, ali je odgovoril nesrečni mož na to vprašanje. In Karczech se je zato ojunail:

»Zakaj bi torej raziskovali mračno tajnost in se izpostavljali nevarnosti apoplektičnega napada. Verujte mi, da se tam ne more vršiti nič hudega. Videl sem vašo gospo in preverjen sem, da vaša žena svoje angeliske lepote ne bo osramotila, toda glejte, vrag ne spi... o!... Še celo smeje se!«

Karczech je rekel to s premeteno zlobnostjo, ker se v tem času ni nihče smejal. Pa je nesrečni mož le slišal smeh. Josip Karczech ga je pogledal zmagoslavno.

Nato je dodal:
 »Bolje bi bilo, da držite vi mene. Mislim, da je moj načrt dobro premišljen in podprt z nepobitnimi dokazi. Stopite semkaj... no... tako!«

Mož ga je poslušal.
 »Blizje... v senco. Razkoračite se! Hop!«

Karczech je potolkel cilindar na glavo in se vzpel na ramena nesrečnega moža.

Mož je kar piskal.
 »Kaj vidiš? Govori! Brž!«

»Predvsem ne vidim ničesar, ker je še mrak,« je šepetal pustolovec zviška, »drugič se se tresete vi tako, da je nemogoče vsako opazovanje večjega stila...«

Moža je obšla jeza.
 »Govori! Moraš videti!«

»Nikdar se nisem lagal v življenju,« je šepnil Karczech z dostojanstvom, ki se je opazalo v njem užaljeno samoljublje.

»O Bog, o Bog!« je hropel obupno mož.

»Pst!« je zapovedal naenkrat Karczech.

Mož je umolknil in naperil ušesa. »Nekdo gre po poti...« je dovršil pustolovec flegmatično, tedaj pa ga je mož ušepnil od jeze v nogo.

»Lopov! Dol!«
 »Sedaj vidim...«
 »Kje sta,«

»Ne vem prav,« je dejal Karczech, »prenesite me k razsvitljenemu oknu... Zdi se mi, da sta tam...«

Pustolovec je govoril vzneseno, ali vseeno porogljivo.

Mož je medtem prenesel svoje sladko breme k razsvitljenemu oknu. Karczech ga je potapljal z nogama.

»Počasi gospod! Mokre veje drevja mi poškodujejo cilindar, ki želim z njim leči v hladni grob... Vidim!«

»Kaj vidiš? Govori, plačam ti... Vse ti plačam, samo govori!«

Karczech je govoril počasi, kot voljak, ki pregleduje sovražno postojanko in poročja vodi.

»Tam sta...«
 »Vem... Kaj dela on?«
 (Dalje prihodnjik).

SLOVENCIM POSEBEN NAROD.

Dr. Korošec: »Mi nismo niti Hrvati, niti Srbi, temveč poseben narod s svojim jezikom, s svojo kulturo in s svojimi tradicijami!«

Ta izjava je napravila v zbornici mučen vtis.

Pribičević: Niste tako govorili, gospodine Korošec, v Parizu!

Dr. Korošec: »Takrat je bilo drugače! Sedaj pa so se razvile stvari tako, da na te reči danes niti več ne mislimo.«

Pribičević: »Gospodje! Jaz sem z dr. Korošcem lojalno sodeloval v narodnem veču, v prvem letu obstoja, in moram pred vami tukaj izjaviti, da je takrat dr. Korošec zastopal idejo narodnega jedinstva tako odkrito in verno kot mi!«

Dr. Korošec: »Nikdar v tem smislu, da se mi pohvalim ali posrbim, drugačno narodno jedinstvo sprejemamo.«

Klic od strani demokratov: »Ko bi Vi tudi hoteli postati Srb, bi Vas ne sprejeli.«

Ta besedni dvoboj je ustvaril v zbornici precej težko in razburljivo atmosfero.

Pribičević je Korošcu dalje z močnim glasom pripomnil, da je Korošec za njega politični mrtvec, ker je storil v svoji načelni politiki take velike pogreške, da jih ne moremo odpustiti vodilnemu politiku. Dr. Korošec je takom let menjal svoja politična načela in svoj temeljni program, kakor berač suknjo.

Ko je Korošec izjavil s posebnim povdankom, da so Slovenci poseben narod, je odmeval na klerikalnih klopah unisono klic: »Da, mi smo poseben narod!«

Splošno presenečenje pa je zbudila tudi dr. Koroševa pripomba: »Mi Slovenci ne poznamo sv. Save!« Ta izjava je napravila še neugodnejši vtis.

ODGOVORI RADIKALNIH MINISTROV PRIBIČEVIĆU.

Minister Uzunović je prvi reagiral na izvajanja Svetozarja Pribičevića in Pašića. Med drugim je pristavil: »Pribičevića na glavne izjave voditeljev radikalne stranke Ljubo Jovanovića in Pašića. Med drugim je pristavil: »Kategorično izjavljam, da nima niti eden radikal v mislih, da gre politika vlade za tem, da se ruši država in prestol: (Viharno odobravanje!) »Uverjam se, Pribičevića, da radikalna stranka, želeč sporazum, nikakor neče rušiti temeljev države.«

Minister prosvete Trifunović je kratko konstatiral na izvajanja Svetozarja Pribičevića, da ni niti enega Srba, niti enega Hrvata, niti enega Slovence, ki bi ne želel medsebojnega bratkega sporazuma.

S tem je bila včerajšnja debata končana. Predsednik se sejo zaključil ob 13.30. Debatu se danes in jutri še nadaljuje.

DR. KOROŠEC PRIROČI VSEBINO PROTOKOLA?

— Beograd, 6. junija (Izvir.) Ker se je v včerajšnji seji narodne skupščine parlamentarna situacija tako ostro zasukala radi političnega dvoboja med voditeljem demokratske stranke in voditeljem SLS, pričakujejo parlamentarni krogi, da bo klerikalni klub tekom današnje seje posegel v politično debato in da bo poslal v boj svojega predsednika dr. Korošca. Dr. Korošec pa je tudi parlamentarno in moralno obvezan, da poda svoje načelne izjave o najaktualnejših parlamentarnih in političnih problemih. Tekom včerajšnje večere je bila v kuluarjih narodne skupščine razširjena tudi vest, da bo dr. Korošec danes v skupščini prečital protokol sporazuma, ki je bil sklenjen med revizionističnim blokom in zastopniki radikalne stranke v Zagrebu.

ZAKON O ORGANIZACIJI VOJSKE.

— Beograd, 6. junija (Izvir.) Odbor za proučevanje zakona o ustroju vojske in mornarice je na včerajšnji seji razpravljala o zadevnem vladnem zakonskem načrtu. Razvila se je generalna debata, tekoma katere je podal točna poljsna o nalogah naše vojske general Pešić. Značilne pa so bile izjave zastopnikov revizionističnega bloka, ki so med drugim zahtevali, da bodi naša vojska pacifiistična.

Zakonski načrt je bil v načelu sprejet z večino glasov. Za zakon je glasovalo 17 članov odbora (radikalni, demokrati in zemljoradniki), proti zakonu pa trije člani (dva klerikalca in en musliman).

EKSPOZE ZUNANJEGA MINISTRA.

— Beograd, 6. junija (Izvir.) Politična debata v narodni skupščini bo trajala še dva dni. Po končani debati se izreče zaupnica vladi. Z ozirom na razvoj najnovejših parlamentarnih dogodkov je gotovo, da bodo klerikalci in muslimani glasovali proti vladi. Ker se je pa od mnogih govornikov kritizirala zunanja politika vlade, bo na brž zunanji minister dr. Ninčić priložnost podati še tekem te debate daljši zunanji politični ekspozicije, čeprav so taki ekspozicije po parlamentarnem običaju na dnevnem redu debate o proračunu.

PRORAČUNSKE DVANAJSTINE.

— Beograd, 6. junija (Izvir.) Z ozirom na parlamentarno situacijo in tehnično nemogućnost, da bi se letni budget za 1923/24. in finančni zakon mogla sprejeti v narodni skupščini do koncem junija, ko poteče rok sedanjega proračuna, predloži ministrstvo financ prihodnje dni proračunske dvanaestine za meseca julij in avgust.

Telefonska in brzojavna poročila
VAŽNE IZJAVE MADŽARSKEGA MINISTRKEGA
PRESEDNIKA.

— Budimpešta, 5. junija (Izvir.) Na današnji seji narodne skupščine je imel ministriški predsednik grof Bethlen daljši ekspozicije o zunanje-političnem položaju Madžarske. Med drugim je izjavil, da so sklepi repaacijske komisije nesprejemljivi za Madžarsko, madžarska vlada upa, da pride do revizije tega sklepa. Madžarska bo izrabila vsa sredstva, da doseže ta svoj cilj. Naše sosedne države imajo tudi isti interes, da v Evropi nastane mirno gospodarsko in urejeno življenje. Grof Bethlen se je posebej zahvalil Italiji in Angliji, ki sta podpirali predloge Madžarske v njeno korist in upa, da se tudi Francija pridruži temu koraku, ker je položaj Madžarske za mir v

Srednji Evropi pomemben. Ta ekspozicija smatrajo politični krogi kot odgovor madžarske se vlade na stališče male antante v madžarskem repaacijskem vprašanju, ker je grof Bethlen posebno naglašal, da Madžarska stremi za gospodarsko sanacijo in da jo s vsemi sredstvi odločena se bojevali proti drugačnim načrtom. V diplomatičnih krogih pa so mnenja, da je bila akcija Madžarske vlade za sanacijo radi tega brezuspešna, ker ni šla preko Pragi v Pariz.

— Pariz, 5. junija (Izvir.) Poslanski konferenca je na včerajšnji seji razpravljala o razorožitvenem problemu Madžarske. Sklenjeno je, da se napravi v Budimpešti demarš.

KONFLIKT MED AVSTRIJSKIMI SOCIJALISTI IN
CZERNINOM.

— Dunaj, 6. junija (Izvir.) V avstrijski narodni skupščini se vrši že delj časa politični boj in spor med dr. Rennerjem in bivšim avstrijskim zunanjim ministrom, sedaj poslancem grofom Czerninom. Slednji je prvemu očital, da je zaprosil angleškega polkovnika Strutta, da naj pozove antantne čete v svrhu okupacije Avstrije na Dunaj. Včerajšnja seja narodne skupščine pa je prinesla senzacionalno odkritje. Socijalni demokrat dr. Bauer je ugotovil, da je grof Czernin zaprosil 1. 1919. tedanjega češkoslovaškega poslanika na Dunaju Tusarja, da naj zaprosi vlado v Pragi, da zasede

antantne čete Avstrijo in Dunaj. Dr. Bauer je prečital zadevno originalno izjavo Tusarja. Izjava je vzbudila splošno začudenje in je smatrali, da je postal grof Czernin politično mrtvec.

— Dunaj, 6. junija (Izvir.) Grof Czernin v današnji, nilemu naklonjenih listih objavlja izjavo, v kateri skuša ugotoviti, da z Tusarjem ni imel nikdar stičnih razgovorov. Njega ni nikdar zaprosil za intervencijo češkoslovaške vojske. Mnenja pa je, da bi bila v tedanjem času taka intervencija primerneša, kakor pa da bi boljševiki prevzeli vlado.

NOVI NEMŠKI REPARACIJSKI PREDLOGI.

— Berlin, 5. junija (Izvir.) Lokalancijere kratko skicira vsebino novih nemških predlogov v zadevi repaacij. Zadevna spomenica vsebuje tri glavne dele: I. vprašanje garancij. Tu se navajajo aktivnosti nemškega narodnega gospodarstva. II. vprašanje amplitet. Tu ni navedena nobena določena svota in III. vprašanje mednarodnega mirovnega razsodišča, ki bi imelo rešiti vprašanje plačilne sposobnosti Nemčije. Zastopnik Nemčije bi bil v tem razsodišču enakopraven.

— London, 5. junija (Izvir.) Na današnji kabinetski seji je vlada razpravljala o repaacijskem vprašanju. Rezultati razprave še niso znani. Objavljajo se na prihodnji seji gosposke zbornice. Objava sklepov vlade bo tako sledila, da bodo znani obenem Poincaréju in belgijskemu ministru predsedniku Theunisu. ki se 6. t. m. sestane v Bruslju. V glavnem gre za vprašanje ali se naj sprejme predlog, da Nemčija plača 50 milijonov zlatih mark.

— Berlin, 6. junija. »B. Z. A. M.« poroča iz Londona: Kakor piše »Daily News«, se bo vršila koncem junija mednarodna repaacijska konferenca na kateri naj bi se uredila vsa sporna vprašanja glede mednarodnih dolgov in repaacij. Kakor hitro bo dosežen med zaveznikiški državami

sporazum bodo povabljeni na to konferenco tudi zastopniki Nemčije, da se kompliciran problem repaacij definitivno uredi.

— Pariz, 6. junija (Izvir.) Londonski poročevalec »Echo de Paris« poroča, da je od zanesljive strani izvedel, da je vest o nameravani akciji Baldwin kljub uradnemu zanikanju resnična. Baldwin hoče v kratkem začeti odločilna pogajanja o repaacijskem problemu s Poincaréjem. ki se bodo vršila bržkone v Parizu. Očitno ima angleški ministriški predsednik namen spraviti s sveta to pereče vprašanje in smatra da je moment za to ugoden baš sedaj.

— Berlin, 6. junija (Izvir.) Listi poročajo, da je vprašanje izročitve nove nemške note definitivno rešeno. Nota bo izročena v četrtek popoldne, v petek zjutraj pa bo objavljena.

— London, 6. junija (Izvir.) O raznih poročilih, češ, da angleška vlada pripravlja posebne repaacijski predlog, se s kompetentne strani zatrjuje, da so te vesti neupravičene in da o kakem angleškem predlogu ne more biti nobenega govora. Angleška vlada hoče počakati, da izroči Nemčiji svojo drugo noto in tedaj bo storila svoje korake. Po temeljitim presojanju nemške note bo Angleška bržkone skušala ustvariti podlago za medzaveznikiški pogajanja.

ZBOROVANJE VOJVODINSKE NEMŠKE
STRANKE.

— Novisad, 5. junija (Izvir.) V Novem Vrseu je bilo v nedeljo 4. tm. zborovanje nemške ljudske stranke. Zborovanja se je udeležilo okoli 200 delegatov iz vseh važnejših nemških kolonij. Posl. dr. Kraft je poročal o političnem položaju in o stališčih nemških poslancev v parlamentu ter je med drugim izjavil: »Nemški poslanci bodo toliko časa podpirali radikalno vlado, dokler bo ta korektna v vseh vprašanjih narodnih manjšin«. Zbor je sklenil decentralizacijo stranke in se je ustanovilo pet central strankinega vodstva.

NOVA BALKANSKA ZVEZPA?

— Lausanne, 6. junija (Izvir.) V tukašnji politični krogi vzbuja veliko zanimanje akcija grškega zunanjega ministra Aleksandrisa, ki je odstopoval iz Lausane v Bukarešto in Beograd. Domnevajo, da je njegova misel v zvezi z idejo nove balkanske zveze. Začasno hoče Grška potom svoje zunanje ministra spondirati tla v Romuniji in Jugoslaviji in rešiti vprašanje vstopa Grške v malo antanto. Pozneje pa naj bi se sklenila nova balkanska zveza, kateri bi pridružila tudi Bolgarija. Akcija Aleksandrisa je našla v tukašnji politični krogi odobravanje.

VESTI IZ ITALIJE.

— Rim, 5. junija (Izvir.) V poslanski zbornici je bilo včeraj silno prerkanje med fašisti in socialisti. Slednji ostro napadajo fašiste radi številnih nasilstev. Fašisti kar divjajo. O kolonialni politiki, ki je zelo zamotana in prinaša samo škodo, sta govorila Amendola in Federzoni. V Kalabriji je imel generalni tajnik zunanega ministrstva Bianchi govor, v katerem je razlagal cilje fašizma. Izjavil je, da hoče fašisti napraviti Italijanski narod velik, ki bo imel v svetu vso veljavo, ki mu gre. Fašistovska vlada se pri tem delu zaveda vseh težkoč, ki je stoje na poti, in ima sredstva, da jih premaga. — Ministriški predsednik Mussolini odpotuje baje že v soboto v Sardinijo in Sicilijo. Najprej je bil v gorenji Italiji, kjer so za fašizem ugodnejša tla, sedaj odide v južno Italijo, da bi tam utrdil fašizem, proti kateremu se dvigalo že skoro vse južno pokrajino.

MUSSOLINI OBIŠČE TRST V NOVEMBRU.

— Trst, 5. junija (Izvir.) »Piccolo« prinaša razgovor sodelavca s poslancem Giunto, ki priporoča Tržačanom potrpežljivost, da se vse naenkrat ne more izvršiti v korist Trsta, toda izvrši se gotovo vse, kakor je on povedal in kakor mu je Mussolini obljubil. Laddedinec prične zopet delati in glede škedenjskih tovarov se ukrene kar potreba. Mnogi so bili neveljovi, ker Mussolini ni poseetil Trsta, ko se je mudil v Redipulji. Giunto pravi, da mu je rekel Mussolini, da pride, ko bo čas za to. Ko ga je povabil, da bi prišel 20. septembra, mu je Mussolini odgovoril: V Trst ne morem

Država in njeni uslužbenci.

L

Ob koncu koncev bi znali vendar le doživeti, da se reči tudi uradniško vprašanje. V deklaraciji, ki jo je podal v narodni skupščini ministriški predsednik Pašić, se uradniški zakon omenja na prvem mestu izmed zakonov, s katerimi se bo narodna skupščina bavila v sedanjem zasedanju. Izogniti se temu seveda že zaradi tega ne da, ker je termin, do katerega mora biti sprejet novi činovniški zakon, določen v naši ustavi in poteče ta termin že s koncem tekočega meseca. Značilno je vsekakor, da se je rešitev tega za obstoj in konsolidacijo države tako važnega vprašanja odlašala do skrajne možnosti in da se doslej ni ena naših vlad ni v zadostni meri zavedala, kolikvega pomena za vsako državo je dobro in zanesljivo uradništvo. Kako vse drugače bi se lahko funkcioniral pri nas uradniški aparat in koliko za ugled države škodljivih pojavov bi bilo izostalo, ako bi bili imeli merodajni krogi več zmisla za resnične državne potrebe! Drugod so za take stvari bolj tankočutni!

Da si torej ne more biti več dvoma, da se vlada z rešitvijo uradniškega vprašanja zdaj resno bavi, je pri tem še marsikaj, kar navdaja uradnika s skrbjo in trpkim čustvom. Predvsem tista ominozna redukcija, brez katere baje ni možno misliti na zboljšanje gmojnega položaja uradništva! Eno je gotovo: Krivice se ne sme delati nikomur! Ako je v državi res toliko ljudi, ki vlečejo uradniške plače, ne da bi bili opravičljivi kdaj ali da bi bili sploh zmožni, opravljati uradniške posle — proč z njimi! Zakaj se niso odstranili že davno? Kaj drugega pa je, kar se tiče kvalificiranega uradništva! To ima zaimenčene svoje pravice v zakonih, ki jih ne gre ignorirati. Gotovo bi se dalo tudi število kvalificiranega uradništva semtertja skrajšati. Nepotrebna razcepjenost uprave je vzrok, da imamo več državnih nastavlencev, kot bi bilo absolutno potrebno. Napačno pa bi bilo, ako bi se zaradi tega uradništvo čisto mehanično decimiralo. Poprej reorganizacija uprave, potem šele redukcija uradništva! Zakaj šele potem se bo dalo z gotovostjo ugotoviti, ali je res kaj in ev. koliko je uradništva preveč! Dokler niso n. pr. ustanovljene samoupravne oblasti, bi bilo pri nas vsako reduciranje kvalificiranega uradništva prava nezmisel, ki bi imelo baš nasproten uspeh, kot bi se ga rado doseglo! Sicer pa ima vsak kvalificirani uradnik, ki je pragmatično nastavljen in ki pošteno izpolnjuje svoje uradniške dolžnosti, pravico do tega, da postane deležen dobrot nove službene pragmatike, in sicer tem bolj, ker tudi potem še davno ne bo dobil tistega, kar mu je bilo svojčas zaimenčeno. Ako bi se hotela uveljaviti druga načela, bi bila to grda, neodpušljiva krivica, ki bi državi sigurno ne prinesla dobrih sadov! Naloga poslancev bo, gledati na to, da se kaj takega ne zgodi!

Tudi še nekaj drugega je pri tem, kar povzroča skrb in ne samo državne mu nastavlence, temveč vsakomur, ki mu je na tem, da se notranje razmere pri nas še enkrat ustalijo, vprašanje namreč: ali bo z uvedbo nove službene pragmatike uradniška beda res vsaj za daljšo dobo odpravljena? Po dosedanjih neljubih izkušnjah je težko odgovoriti na to vprašanje v pritrdilnem smislu. Dokler se naši vladi ne posreči izslediti sredstev, ki bi bilo možno z njimi ustvariti nekako stabilizacijo v cenah za najvažnejše življenjske potrebščine, dokler bodo cene skakale na kviku kot skačajo sedaj, tako dolgo za nastavlence s fiksnimi plačami ni dane nobene gotovosti, da ne pridejo prej ali slej iznova v tisti obupni položaj, v katerem se nahajajo zdaj.

Zalostno dejstvo je, da dosedaj še nismo imeli ministra, ki bi bil znal odkazati našemu narodnemu gospodarstvu prave smernice in spraviti našo finančno politiko na trdno in zdravo podlago. Vse, kar smo v tem pogledu doslej videli, je bilo bolj ali manj samo eksperimentiranje in padanje iz ekstreme v ekstrem. Če je ta minister prepovedal izvoz živil, je krenil njegov naslednik v popolnoma nasprotno smer ter dovolil neomejen izvoz. Uspeh pa trajno ni ne eden ne drugi, ker je bila stvar v podobnostih premalo preudarna. Vrednost našega dinarja se na inozemskem trgu zadnje čase res da polagoma dviga, a pravega zaupanja v to dviganje oz. upoštevanja tega dejstva ne opažamo pri nas doma nikjer. Namesto da bi cene padale, gredo še vedno kviku, in sicer ne samo za predmete, ki jih dobivamo iz inozemstva, temveč tudi za domače pridelke. Da pri tem nekaj ni v redu, je jasno. Kjer tiči ljudem oduševstvo v koseh, tam se brez pametnega maksimiranja cen težko izhaja! Svobodna, in nikakem oziru omejena trgovina je včasih gotovo vplivala na cene. Cene so se ob svobodni trgovini vsled medsebojnega tekmovalstva takorekto same od sebe regulirale. Dandanes, ko poznamo trupe in so razni pridobitni sloji bolje organizirani kot konzument, konkurenca v trgovini nima več tistega pomena. Na vse to bi se morala naša

državna uprava ozirati, ako hoče res zagotoviti eksistenčno možnost vsem tistim, ki žive od stalnih plač, osobito svojim lastnim nastavlencem, in sicer bi morala storiti to tem bolj, ker je pri tem tudi sama interesirana. Dokler namreč uradništvo s svojimi prejemki ne bo moglo izhajati, tako dolgo bo zahtevalo, da se mu zvišajo.

Politične vesti.

— Radikalni reorganizirajo svojo stranko. Beogradska »Pravda« poroča, da hočejo radikalni do meseca septembra reorganizirati svojo stranko. List pravi, da je iz radikalnih poslanskih krogov izvedel, da hočejo to reorganizacijo izvesti zato, da bi bili pripravljene za eventualno novo volilno borbo na jesen. Posebno pozornost bodo pri tej priliki posvetili, tako zatrjuje »Pravda«, Bosni, Hrvatski in Sloveniji. Kakor vsa znamenja kažejo, se radikalna stranka nadeja, da se ji pridruži Maglajlićeva muslimanska skupina v Bosni in da bo pri bodočih volitvah nastopila skupno ž njo.

— Predsednik Masaryk na odmoru. Po poročilih praških listov odpotuje po nasvetu zdravnikov predsednik dr. Masaryk na daljši odmor v Montreux v Švici. Spremlja ga tajnik Kučera.

— Dobro dejstvo, slab zaključek! Dr. Korošec je včeraj v narodni skupščini zaklical: »Mi nismo ne Hrvati, ne Srbi, nego poseben narod s svojim jezikom, s svojo kulturo in s svojimi tradicijami!« Tudi »Jutro« je v nedeljo zapisalo: »Slovenci smo bili, smo in ostane«. Ali pa sledi iz teh dveh stavkov, da je za iste Slovence, za slovenski narod, za isti jezik, kulturo in tradicije politika klerikalne stranke edino zveličavna? Ni bila za pokolenje, ki je trpelo mučniško smrt za Jugoslavijo, ni bila za same klerikalne prake med svetovno vojno, ni danes za slovenskega pisatelja, še manj za nas, ki zagovarjamo to državo in enakopravno duševno in smotno dobrobit jugoslovenskega naroda!

— Število ministriških portfeljev v Bolgariji se poveča. Ministriški predsednik Stambolijski je izdelal nov načrt bolgarske ustave, ki se v kratkem predloži narodnemu sobranju. Po tem načrtu se poveča število ministriških portfeljev od 10 na 15. Na novo se ustanove med drugim ministrstvo za delovno dolžnost, za zemljiško lastnino in za narodno zdravje.

— Stambolijski se zahvaljuje naši državi. Na seji bolgarskega narodnega sobranja dne 1. t. m. je imel ministriški predsednik Stambolijski velik govor o vseh aktualnih vprašanjih, ki se tičejo Bolgarske. Predvsem je govoril o izhodu Bolgarske na Belo morje t. j. Egejsko morje. Povdarjal je, da mora Bolgarija vztrajati na tem, da dobi takšno pristanišče, ki bo teritorialno zvezano z bolgarskim zaledjem. Rekel je med drugim: »Ker niso odnosi med Bolgarsko, Grško in Turško toliko stabilni in ker se vsak trenutek lahko dogode na teritoriji, za katerega gre, incidenti, je potrebno, da mora Bolgarska vzdrževati direktno zvezo z velikimi silami brez intervencije Grške in Turške. Bolgarija želi, tako je naglašal Stambolijski, živeti v miru in potrebno je, da ji vesele dajo možnost za to.« Najbolj zanimiv odstavek njegovega govora je tale: »Bolgarska vlada se iskreno zahvaljuje kraljevi SHS za podporo, ki jo je Bolgarski nudila pri tem vprašanju.« — Nas veselijo priznanje z bolgarske strani, da je naše ministrstvo zunanjih del krepko podpiralo bolgarske težnje za izhod na Egejsko morje. Takisto pa nas tudi veseli, da se je naše ministrstvo zunanjih del oziralo na argumente, ki smo jih svoječasno priobčili v našem listu, dokazujoč, da je v eminentnem interesu slovenske stvari in naše države same, da dobi Bolgarska svoj izhod na morje in svoje pristanišče na Egejski obali.

— Telesna kazen za špekulante v Bolgariji. Posebna komisija v ministrstvu notranjih del v Bolgariji je izdelala zakonski načrt, naperjen proti špekulaciji in špekulantom. V zakonskem načrtu so navedeni vsi predmeti, ki so za življenje nujno potrebni. Kdor te predmete izrablja v špekulativne svrhe in povzroča s tem draginjo, je podvržen najstrožji kazni. Kazen je treh vrst: ječa, globa in javno šibanje. V ministrstvu notranjih del se osnuje posebna direkcija, ki bo poslovala kot končna instanca v vseh prestopkih proti temu zakonu.

— Mussolini napram delavstvu. Mussolini jako rad govori pred delavci. Sedaj je na svojem potovanju po gorenji Italiji imel v Rovigu govor pred številnim delavstvom, naglašajoč, da mora biti hvalačna vsa Italija delovnemu ljudstvu, ki se je sprijaznilo z lepo in največjo realnostjo naroda ter si tako pridobilo pravico, da se postopoma z njim priateljsko in pošteno. Vlada, katero zastopam, ni ne more hiti in tudi nikdar ne bo sovražnica ljudstva, ki dela. Šest mesecev vlade je še premalo, da bi se izvedel tak program, toda zadoščajo, da pokažejo direktive te vlade, Sejal so

direktive točne in gotovo. Moja vlada ne vara ljudstva. Nočemo delati obljub, ako nimamo matematične sigurnosti, da jih bomo mogli držati. Ljudstvo je bilo že preveč časa varano in mistificirano, da bi ljudje moje generacije še nadaljevali ta nizek posel. Potegnili smo natančno in globoko brazdo med včerajšnjo in današnjo Italijo. V današnji morajo vsi razredi dobiti teren za svoje plodno sodelovanje. Razredna borba je lahko epizoda v življenju naroda, ne more pa biti vsakdanji sistem, ker bi pomenila porušenje imetja in torej splošno bedo. V sodelovanju, med onimi, ki delajo in onimi, ki dajejo delo, med onimi, ki dajo roko in onimi, ki dajo možgane, vsi produktivni elementi imajo svoje neizogibne hierarhije: po tem programu pridete do blagostanja in narod prispe do preprosperanja in veličine. Ako bi ne bil prepričan, da polagate zaupanje na te moje besede, bi jih ne bil izrekel pred vami ob tako slovesni priliki. — Ko je bil Mussolini malo poprej navzoč pri otvoritvi vzorčne razstave v Padovi, je oddelek delavstva predel kordon, da je mogel priti v bližino Mussolinija. Z navdušenjem so ga pozdravljali in celo roke so mu poljubljali. Tako poročajo italijanski listi.

Razgled po slovanskem svetu.

— Za kongres slovanskih filozofov v Pragi. Zagrebški univerzitetni docent dr. Vladimir Dvornikovič objavlja v »Prager Presse« članek, v katerem zagovarja misel slovanske filozofije. Kongres v Pragi. Ker se je filozofični študij tudi pri nas začel živahno razvijati in imamo že pestro razvito raznolikost filozofičnih struj, na pr. v Beogradu dr. Petronijević, v Skoplju dr. Nedeljkovič, v Zagrebu dr. Bazalo, v Ljubljani dr. Vebra, ter se nam celo obeta samostojna filozofična revija, smo mi Jugoslavlani na takem kongresu precej zainteresirani. Za danes prinašamo glavne misli tega članka. O priliki pa sprejeto tudi od svoje strani o predlogu kongresa slovanske filozofije. Dr. Dvornikovič izhaja iz ugotovitve, da se slovanski svet v Evropi doslej še ni zadostno duhovno uveljavil. Samo slovanska književnost si je priborila neko svetovno veljavo. Toda na polju filozofije, ki predstavlja najvišji izraz kulturnega življenja, se doslej še nismo postavili. Ali morebiti Slovani nimamo lastne filozofije in filozofije, to je sintetične duhovne kulture? O tem bi morali zaenkrat sami s seboj razpravljati. Dejstvo pa je, da svet danes ne pozna slovanske filozofije. Sprito nadarjenosti slovanskih narodov pa le-ti ne bodo hoteli zaostati tudi na filozofičnem polju za drugimi narodi. Kongres slovanske filozofije je kulturna mujsnost slovanskih narodov. Narodni in državni osamosvojitvi slovanskih narodov mora slediti njih notranja konsolidacija in svetovna veljava njihovega duha. V tem oblastu duha morajo utihiniti vsi spori in se mora izgrebsti slovanska duhovna enota. Končno samo velika kulturna ozračja vzhajajo velika dela. Tako ozračje naj postane slovanski duh bodočnosti. Pripravljati pa ga more samo filozofija, ki istočasno razvija idejne klice bodočega slovanskega življenjskega lika. Slovanski filozofični kongres naj tudi vstane proti materialistični posurovelosti naše dobe. Slovanski filozofi se morajo medsebojno spoznati. Ali ni ironija, da vedo drug za drugega samo preko nemškega »Überweg-Heinze«? Potreba medsebojnega spoznavanja in podpiranja je danes splošna. Vsi, ki se zanimajo za višja duhovna vprašanja, se bodo odzvali na tak kongres. Vse slovanske države so naravnost moralno obvezane, da pomorejo misli kongresa do uresničitve. Dr. Dvornikovič predlaga Prago, ker je geografsko središče slovanskih narodov in ker v njem prebiva nestor slovanske sociologije in filozofije T. G. Masaryk. Pravilna dela naj bi prevzel poseben odbor. Slovanski narodi morajo tudi na filozofičnem polju nastopiti reprezentativno kot enota.

— Dva nova spomenika v Pragi. V Pragi je razpisal natečaj za osnutek dveh novih spomenikov in sicer za »Spomenik osvoboditelja« in spomenik Jana Žižke. Nagrade za najlepše osnutke znašajo 40, 30, 20 in 10 tisoč Kč. Rok za natečaj traja do 30. avgusta.

Julijska krajina.

— Ubijanje zadržanosti med juljskimi Jugoslavlani. Poslanec dr. Stanger je v svojem govoru v rimskem parlamentu povedal tudi, kako postopajo italijanske oblasti z Jugoslavlani v gospodarskem pogledu. Z zadržanostmi in posojilnicami ravna tako, da bodo prisiljene likvidirati. Take zadruge so tvorile tudi v Istri najlepšo gospodarsko organizacijo, sedaj se ji napoveduje pogin. Štiri leta že prosijo, naj se poskrbi za izmenjavo valute, pa zama. Zadruge morajo plačevati vlagateljem 60 odstotkov vrednosti krone, ki jih pa ne morejo dobiti nazaj, kar pomeni, da derejo ti zavodi v pogubo. Pogoj za dosego izmenjave so bili izvršeni, ali do nje ni prišlo in tudi nikdar se ni izvršil oni dekret, ki določa pomoč za pasivne bilance. Glede vojne odškodnine se smatra Istro kakor za pokrajino izven države. Kar se je odmerilo, je toliko kot nič. Govor dr. Stangerja je Mussolini pazno poslušal, toda na kako gospodarsko pomoč Istri iz Rima ni misliti. Vse dosedanje obljube in napovedi so ostale prazne besede. Ako Italijani nič ne dosežejo, kaj naj potem dosežejo brezpravnosti izročeni Jugoslavlani?

Plenarna seja Trgovsko-obrtno zbornice.

Važne razprave o zaščiti delavstva, o davčnem sistemu, o naši industrijski politiki in o razvoju telefonske in brzojavne prometa.

Ljubljana, 5. maja.

Sejo volitve članov v cenilne komisije za Prekmurje.

RAČUNI ZA LETO 1922.

Zbor svet. Viktor Rohrmann je v imenu pregledovalcev računov poročal o finančnem stanju zbornice, o računih za leto 1922 ter je predlagal, da zbornica odobri te račune in da absolutno računodajcu tajniku dr. V. Murniku. Zbornica je ta predlog soglasno in z odobravanjem sprejela.

KONTINGENTNA SVOTA OBČNE PRIDOBNE ZA 1924/25.

Zbornični svetnik Josip Lenarčič, kot poročevalec in načelnik finančnega oddelka, je poročal o določitvi kontingentne glavne svote za občo pridobitno v razdobju 1924/25. Kratko poročilo veli:

Z dnem 1. junija 1923 se prično pripravljala dela za priredbo občne pridobitne po zakonu o osebnih davkih za priredbeno dobo 1924/25. Pri tem bo treba rešiti vprašanje zvišanja ali znižanja kontingenta. Po §11. odst. 3. zakona o osebnih davkih, bi se pridobitna glavna svota zvišala za 24% napram glavni vsoti, določeni za tekoče priredbeno dobo 1922/23, ni pa izključeno, da se vprašanje kontingenta zakonskim potom tudi drugače uredi.

Predmetno vprašanje je za našo industrijo, trgovino in obrt dalekosežna važnost. Po obsežnem opisu težavnih prilik, v katerih se nahaja naše pridobitno življenje in ga je označiti kot položaj izrazite slabe konjunktura, je poročevalec stavil predlog: Zbornica naj se izreče za to, da se v finančnem zakonu za leto 1923/24 določi pridobitna glavna svota za priredbeno dobo 1924/25 na isti način, kakor je bila ugotovljena za priredbeno dobo 1922/23. Glavno svoto za priredbeno dobo 1924/25 naj tvori predpis občne pridobitne v kontingentu in izven kontingenta po stanju dne 1. junija 1923.

PREDLOG GLEDE SAMOSTOJNIH DAVČIN.

Zbornični svetnik Josip Lenarčič kot poročevalec je dalje poročal o samostojnih davčninah ter med drugim omenjal: Avtonomni zastopi sklepajo v zadnjih letih vedno dalekosežnejše samostojne davčnine, ki skoro praviloma občutno obremenjujejo pridobitne sloje. Govornik je opozarjal na trošarinsko naklado v Ljubljani, na davčnino od prirastka vrednosti nepremičnin, na davčnino na nezazidane parcele itd. Predlagal je: Zbornica se naj obrne na pokrajinsko upravo in na delegacijo financ, da se ji pred vsako odobritvijo avtonomnih samostojnih davčnin in naklad da priliko, izjaviti se o stališču svojih interesov glede nameravanih novih ter o podaljšanju ali zvišanju že obstoječih avtonomnih davčnin.

NAŠA INDUSTRIJSKA POLITIKA IN SLOVENIJA.

Zbor svetnik Ivan Reber je stvarno in dokazljivo podal kritično poročilo o knjigi »Naša industrija in zanatli, katero je spisal načelnik oddelka za poddelovanje koncesij v ministru trgovine in industrije inž. Savic« in katera knjiga je bila izdana kot publikacija ministru trgovine in industrije. Pisatelj inž. Savic razmotriva položaj industrije v Sloveniji s stališča narodne obrambe ter prihaja pri tem razmotrivanjih povsod pri vsaki industrijski panogi do zaključka, da bi se morale vse važnejše industrije in vse velike tovarne v Sloveniji prenesti v središče države, posebno v Prijedor, Ljubijo in Kraljevec.

Ko je Reber navajal citate iz Saviceve knjige, katere industrije in tovarne se imajo prenesti, je v zbornici zavladalo veliko začudenje in nezadovoljstvo in so se čuli prav umestni protestni klici.

Poročevalec je na to stvarno pobijal Saviceve zaključke, navajajoč obsejni položaj velikih industrij v Franciji in Nemčiji (Poruhje), Italiji in drugod. Obenem pa je tudi opozarjal na položaj industrije v drugih kraljih naše države, ki so ravno tako ogroženi v slučaju konflikta.

Zbornica je soglasno in enodolno sprejela poročevalec predlog, da odločno protestira proti načinu take pisave.

K poročilu o naši industrijski politiki je imel kratak, temperamenten in v vsakem oziru zanimiv govor zbor svet. Ivan Jelačin ml., ki je tudi, pridružitelj se predlogu Ivana Rebera, protestiral proti demontiranju slovanske industrije, obenem je tudi opozoril na vedno bolj razširjene vesti, da nameravajo tobačno tovarno v Ljubljani prenesti drugam.

TELEFONSKO IN BRZOJAVNO OMREŽJE SLOVENIJE.

Zbor svet. pristav Ivan Mohorič je nato podal zanimivo statistično poročilo o razvoju telefonskega in brzojavnega omrežja v Sloveniji, obenem opozarjajoč še na velike nedostatke in nepravilnosti, ki onemogočajo točen in hiter telefonsko-brzojavni promet v važnejših industrijskih in trgovskih kraljih. Navajal je statistične podatke, ki osvetljujejo razvoj omrežja v Sloveniji pred vojno, med vojno in po prevratu. Koncem svojega poročila se je dotaknil za našo industrijo, trgovino in novinarstvo perečega vprašanja — zveze Ljubljane oz. Slovenije z inozemstvom.

Slovenija ima inozemski telef. promet samo z Avstrijo in to z Gradcem in Dunajem ter s Čehoslovasko s Prago. Z vsem ostalim inozemstvom, posebno z Italijo, s katero smo v živahnih gospodarskih stikih, ni odprt telefonski promet, iz Ljubljane v Trst vodi trile telefonski vod, od katerih vporablja dva Italija za direktni tranzitpromet z Gradcem in Prago preko Ljubljane in Maribora in na katerem je Ljubljana vključena, da bi se smela razbiti. Tre-

tji telefonski vod s Trstom teži popolnoma neuporablen. Radi tega, da je ministru v Beogradu brez zaščitnega prizadetih gospodarskih krogov odobrilo Italiji dve telefonski liniji za tranzit in telefonski promet z Avstrijo in Čehoslovasko, imamo za telefonski promet med Ljubljano in Mariborom samo eno direktno progo z bakreno žico na razpolago.

Telegrafskih zvez ima Italija preko nas: 1.) iz Trsta v Budimpešto, 2.) iz Trsta v Gradec, 3.) iz Trsta v Beograd, med tem ko Ljubljana še nima direktnih zvez z Beogradom.

Zbornica je poročilo g. Mohoriča sprejela z zanimanjem in odobravanjem na znanje, na kar so sledili

NUJNI PREDLOGI.

Zbor svet. Jakob Zadavec je stavil nujni predlog glede delavskega zavarovanja, da naj zbornica posreduje za znižanje prispevkov in redno izplačevanje podpor.

Zbor. podpredsednik Jean Schrey pa predlog, da naj zbornica intervenira za čimprejšnjo zgradnjo lokalne proge Rogaske Slatina - Sv. Rok - Krapina - Golubovac. Ta predlog je predlagatelj utemeljeval z lokalnimi potrebami, da se tujski promet v Rogaske Slatine čimbolj olajša in razširi.

Predsednik Ivan Knez je nato sejo zaključil.

Gospodarstvo.

CARINSKO POSREDNIŠTVO DRŽAVNE ŽELEZNICE NA JESENICAH.

Državna železnica je za carinjenje železniških pošiljk na Jesenicah namestila svojega posebnega carinskega posrednika in ne dopušča več, da bi stranke za blago, ki je še spotoma, pri katerem torej Jesenice niso namestna ali oddajna postaja, same opravile carinjenje. Železnica se pri tem sklicuje na določbe par. 65. železniškega obratnega pravilnika, po katerih je železnica dolžna, da opravi carinjenje za stranko, ako se ima to vršiti v času, ko je blago medpotoma. V pogodbi, ki jo je železnica sklenila s carinskim posrednikom, si je pa izgovorila participacijo na njegovih pristojbinah v višini 40 odstotkov.

Nova uvedba državne železnice pomeni v bistvu monopol enega carinskega posrednika. Kakor vsak zasebni monopol ima tudi ta škodljive posledice v vsakem oziru. Dočim je poprej konkurenca med posameznimi carinskimi posredniki, ki poslujejo na Jesenicah, povzročala, da se je carinjenje vršilo hitro in po ceni, mora sedanjí monopolni položaj edinega železniškega posrednika dovesti do tega, da bo carinjenje počasnno in drago. Že sedaj čuti jo gospodarski krogi, ki uvažajo ali izvažajo preko Jesenic, precejšnje zamude pri potujočem blagu, in železniški promet, ki se je v zadnjem času precej uredil, prihaja zopet v nered. Umevno je, da to ni v korist našemu narodnemu gospodarstvu, pa tudi ne v korist državne železnice same, ki bo gotovo odsej mnogokatero pošiljatev morala pogrešati, ki je do sedaj radi ekspektivnejšega carinjenja potovala preko Jesenic. Prizadeta so po tej novi uvedbi tudi industrijska podjetja. Naravnost paradoksen je slučaj Kرانiske industrijske družbe, ki sme sedaj pač še sama cariniti, kar odhaja z Jesenic in kar prihaja na Jesenice, dočim se mora posluževati železniškega carinskega posrednika za vse ono blago, ki ga sprejema na Javornik in Dobravo, oziroma ki ga odpošilja s teh postaj. Kdor pozna kraljevo lego tvornice Kرانiske industrijske družbe in kdor ve, da tvorijo te posamezne tvornice eno gospodarsko in upravno enoto, temu ostanejo nerazumljivi vsi razlogi, ki so mogli dovesti državno železnico do njene nove prakse. Pomisliti pa je treba tudi, da se s precej visokimi izdatki za pristojbine železniškega posrednika po nepotrebnem višajo produktivni stroški, kar upliva na konkurenčnost naše industrije na inozemskem in na domačem trgu in kar ima zlasti v sedanjem času posebno hvarne posledice, ko se nahaja naša industrija pod pritiskom depresije na svetovnem trgu in naravnost dušeče stagnacije gospodarskega razvoja v naši državi.

Zdi se nam, da par. 65. železniškega obratnega pravilnika ne opravičuje železnice, da vztraja na izvajanju prakse, kakršno je sedaj uvedla. Smisel citirane določbe je vendar ta, da je železnica dolžna opraviti carinjenje pri blagu, ki se nahaja med potom, žigar prejemnik oziroma odprenik je torej odsoten. Ta določba pa gotovo nima več svojega smisla, ako se stranka nahaja na lcu mesta in ako hoče sama izvršiti carinjenje. O tem gotovo ne more biti dvoma, da je železnica upravičena, da prepuosti carinjenje stranki sami, čeprav se blago še smatra, da je na potu. Kajti nesmiselno bi bilo, ako bi železnica te pravice ne imela, ko je vendar po istem paragrafu 65. železniškega obratnega pravilnika upravičena prepuosti carinjenje spediterju, torej tretji osebi.

Naravnost nedopustno pa in nezdružljivo z nalogami, ki jih pripisujemo državni železnici z narodnogospodarskega vidika se nam zdi, ako si hoče železnica s svojo participacijo na posredniških pristojbinah zagotoviti poseben vir dohodkov iz njezovega monopola. Naravnost je, da mora ta participacija pri železnici in pri posredniku povzročiti in ojačati stremeljenje po čim višjih tarifnih postavkah, torej po čim intenzivnejšem izkoriščanju fiktivnega monopola.

Želet bi bilo, da uvidi državna železnica, da s svojo novo uvedbo ni ugodila le narodnogospodarskim interesom, ne upravičnim interesom prizadetih gospodarskih krogov, pa tudi ne svojim lastnim, in želet bi bilo tudi, da se čim prej upostavi status quo, s svobodno konkurenco med carinskimi posredniki in s pripuščanjem onih strank k carinjenju, ki se nahajajo na lcu mesta.

— g. Kmetičko predavanje se v nedeljo dne 10. tm. v Dobu pri St. Vidu ne bo vršilo kakor je bilo objavljeno, ampak v Metnaju nad Stično.

— g. Hmelč III. poročilo o stanju hmeljskih nasadov pri nas in drugod. Zatec, Č. S. R. dne 2. VI. 1923. Razpoloženje in cene Zelo čvrste; cene rastejo. Stanje hm. rastline je nadalje še pr. ugodno. Po zadostni padavini in po hladnih nočeh je postalo pravo toplo. Mnogo nasadov je prav čvrstih enak razvitih in je trta v njih dorasla že 2-3 m visoko. Tudi v pozno obreznih vrstah se sedaj rastlina hitro dviga iz zemlje, vendar je pa ista mnogo slabejša od prvih. Žalibog se je okuženje po aphid muih posebno v nizkih legah zadnje 3-4 dni zelo širilo. Na nekaterih rastlinah se

nahaja po 150 in več muh. V višjih legah je okuženje manjše, vendar pa obče. Naglo pomnožitev mrčesa je povzročila hitra izprememba temperature: noči so hladne in megelne, kar pospešuje razmnožitev mrčesa. Povodim lanskega obiranja smo že trdili, da bo de t. »ušivo« kar se je žalibog uresničilo. Opasnost za prihodno letino je vedno večja in je malo upanja, da bi se tako silno okuženje po aphid muih omejilo vsled naravnih dogodkov. Mnogo hmeljarjev kupuje velike množine tobačnega ekstrakta in se pripravlja na škropljenje. Ker se dotok aphid muih še ni končal, se bode s škropljenjem še nekaj dni počakalo. Mnogo je pa hmeljarjev, kateri nečelo škropiti, ker so stroški preveliki, in bi se pri obilnejši letini in lanskim nizkim cenah isti ne povrnili. Okuženje hmeljnikov po aphid muih vzemirja v največji meri producenta in trgovca in nestopno se pričakuje potek vremena v prihodnjih dneh. Rastlina raste sicer krepko naprej, vendar se bodo posledice okuženja v neškropljenih nasadih pojavile v kratkem, ker jih škodljivci lahko uniči. — Zveza hm. krstjev.

— g. Zagrebški žitni trg. Cene v dinarjih za 100 kg. postavno baška, odnosno voljodinska postala notraljo: Pšenica 76—77 kg 400—480, žolta koruza 255—260, bela 270—280, defektna 160—250, rž 71—72 kg 350—365, ječmen za pivovarstvo 325—340, za krmo 290—305, oves 285—295, pisani fižol 475—600, beli 500—550, pšenična moka »0« 650—675, »2« 625—650, »4« 600—625, za krmo 190—205, ržena 475—500, drobnj otrobi 150—170, debeli 200—225. Tendence mirna, slaba.

— g. Beogradska blagovna borza 5. junija. Beograd, 5. junija. Notirajo: Pšenica 74.5 kg, 7—8%, franko ladja Beograd Iskanje 415, ponudba 390, koruza franko Smederevo 275, 265, beli rešetani fižol, franko Beograd ponudba 600. Tendence nelzpremenjena.

— g. Novosadska blagovna borza 5. junija. Novi Sad 5. junija. Na produkti borzi notirajo: Baška pšenica 76—77 kg 27%, 1 vag. 425, banatska 77—78 kg, 2—3% ab Zenta, 2 vag 420, baški ječmen 64—65 kg, ponudba 282.50, banatski ab Zenta 64—65 kg 1 vag. 282.50, baški oves ponudba 282.50, baška koruza 19 vag. 252.50—245, baška za julij 2 vag. 255, baška moka »0« ponudba 640 »2« ponudba 600, »5« ponudba 555, »6« ponudba 487.50 za kuho 1 vag. 550 otrobi v vrečah od jute ponudba 140 isti v vrečah iz papirja ponudba 133. Tendence mlačna.

— g. Tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje ponovno ustmeno dražbo za prevoz monopolskih artiklov na 2. julija t. l. Natančni pogoji so na razpolago v ekonomiji tobačne tovarne v Ljubljani.

— g. Strukovni imenik grada Zagreba. Drugi dio »Strukovnog imenika«, što ga je izdao Jugoslavenski Kompas, tzašao je iz štampe. Drugi dio sadržaje, osim strukovnog razredjenja, sve telefonske brojeve vlasnika telefona na području Hrvatske, Slavonije i Medjumurja. Ciljena je prvom i drugom dielu Din 50, a pojedinom, koji je svaki za sobe celina Din 25. Narudžbe prima: Jugoslavenski Kompas d. d., nakladni odio, Zagreb, Petrinjska ulica 28. I, a prodaje se i u svim boljim knjižarama.

— g. Prognoza za letošnji pridelek tobaka. Po nabranih podatkih o količini zasejanega tobaka si je sestavila uprava tobačnega monopola prognozo za letošnji pridelek tobaka. Po tej prognozi se doseže tobaka 20,590,600 kilogramov v skupni vrednosti 706,404,000 dinarjev. Znatel del ostane za izvoz, seveda ako se prognoza uresniči.

— g. Dobava jermenov in drugih usnjarskih izdelkov. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 21. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave jermenov in drugih usnjarskih izdelkov. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g. Dobava polnih avtomobilskih gumijev za kamione. Pri upravi državnih monopolov v Beogradu se bo vršila dne 21. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 150 komadov polnih avtomobilskih gumijev za kamione. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g. Oddaja zgradb. Komanda Vrbaske divizijske oblasti v Gospiču nanašnja, da se vrši v pisarni gradjevinse sekcije v Gospiču dne 14. junija t. l. ponovna ofertalna licitacija glede oddaje vojno-državnih zgradb v Gospiču. Predmetni oglas je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

— g. Dobava mila. Pri ravnateljstvu državnih železnice v Subotici se bo vršila dne 19. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 1000 kg kalijevega mila. Predmetni oglas je v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 6. junija 1923.

— Ali je pokrajinska vlada v službi klerikalcev in komunistov? Z ozirom na stališče, ki je zavzela klerikalnokomunistična večina v občinskem svetu ljubljanskega vprašanja mestnega šolskega sveta, smo včeraj izjavili: »Z dopisom na župana pred izvršenimi volitvami v mestni šolski svet se je postavila vlada izrecno na stališče, da so nove volitve, ako bi se izvedle, protizakonite in zbog tega ničevne. Na tem svojem stališču mora, ako ji je ležeče na tem, da se očuva avtoriteto, dosledno vsirati ter izvajati konsekvence, ako se ji postavi klerikalnokomunistična večina po robu. Pričakujemo z vso gotovostjo, da bo vlada to storila, ker bi imelo nepregledne posledice, ako bi pred trmoglavostjo in renitenco klerikalcev in komunistov strahopetno zlezla pod klop. Upornost župana proti izrecni odločitvi pokrajinske vlade je takšne narave, da pokrajinska uprava ne sme niti trenutka pomišljati, da bi z vso strogostjo ne nastopila proti tej nečuvstveni renitenci. Besedo ima sedaj vlada! Dovolj je popustljivosti in slepomiselnosti. Pričakujemo dejanja!« — In dejanja so sledila! Istočasno, ko smo napisali to izjavo, je bila dostavljena dr. Ravnharju in Josipu Turku, ki sta se v imenu svojih klubov pritožila na vlado proti izvršenim volitvam v mestni šolski svet, rešitev pokrajinske uprave, v kateri se le-ta postavlja na klerikalnokomunistično stališče, dala je v svojem službenem dopisu z dne 4. aprila t. l. sama sporočila županu dr. Periču, da smatra nove volitve v mestni šolski svet za nedopustne in protizakonite, ker določa § 23. kranjske dež. zak. z dne 23. oktobra 1912., da veljajo vse v mestni šolski svet izvršene volitve za dobo šestih let, da traja torej mandat zastopnikov ljubljanske občine v mestnem šolskem svetu še do meseca februarja 1923. leta. Pokrajinska vlada je torej zlezla pod klop pred klerikalnokomunistično večino ter lahkomišlno desaviralala samo sebe, ne mameč se za to, da je s tem svojim nepremišljenim dejanjem pogazila vso svojo avtoriteto in temeljito omajala vsako zaupanje naše javnosti v vladne odločitve. Vlada se je brez vsakega vzroka uklonila terorizmu klerikalcev in komunistov, kar bi imelo za vlado samo, o tem smo prebrali, še jako neprimerno posledice. Klerikalno komunistična večina je bila v zadnjem času že zelo ponižna, ker je čutila, da se ji malo tla pod nogami. Sedaj ji znova zraste greben, ker vidi, da lahko s upornostjo in terorizmom doseže vse in užene celo vlado v kozli rog. Ako je vladi prav, da se v Ljubljani uvede komunistično-klerikalni režim ne glede na to, ali je to na korist ljubljanskemu mestu in državi, je nam tudi. Proti odločitvi pokrajinske vlade se vsekakor vložil pritožba na ministrstvo. Dokler pa ministrstvo te pritožbe ne reši, je po našem mnenju nedopustno, da bi smel funkcionirati mestni šolski svet v sestavi, ki je sporna.

— Kralj pride na Bled šele koncem tega ali začetkom prihodnjega meseca. Po vestih iz Beograda ostane kraljevska dvojica na posetu v Sinaju do 22. t. m. Ta dan namreč odpotuje kralj Ferdinand v Varšavo, kamor prispe 24. t. m. Rumunski kralj potuje v spremstvu kraljice Marije, ministrskega predstavnika Bratiana in vojnega ministra. Kralj Aleksander in kraljica Marija se vrnejo šele 22. t. m. v Beograd, kjer ostaneta še nekaj dni, najbrže preko Vidovega dne in odpotujeta na Bled nemara šele prve dni meseca julija. Kakor zatrjujejo v dvorskih krogih, ostane kraljevska dvojica na Bledu do jeseni. Dvorni maršalat pa javlja, da se vrne kralj in kraljica v Beograd že 15. t. m. V tem slučaju pride kraljeva dvojica na Bled že koncem tega meseca.

— Dr. Karlin mariborski škof. Dunajski korespondenčni urad poroča iz Rima, da je Papež Pij XI. imenoval za lavantinskega škofa v solnograški nadškofiji, bivšega tržaškega škofa msgr. dr. Karlina. Iz te stilizacije je videti ost, ki je očitno naperjena proti naši državi. Dasi teče že peto leto, odkar obstaja svobodna kraljevina SHS, vendar še Vatikan vztraja na tem, da ostanejo naše škofije podrejene cerkvenim dostojanstvom v inozemstvu. Zato to naglašanje, da je dr. Karlin imenovan za lavantinskega škofa v solnograški nadškofiji.

— Konstatacija. Na zaviljanje današnjega »Slovenca«, ki po svoji stari navadi skuša izbrabiti naše docela objektivno poročilo o občnem zboru Jugoslov. Matice v Celju, v svoje politične namene, moramo samo ugotoviti, da smo o dotičnem incidentu molčali, dasi je bil s posebnim ozirom na nedeljski članek v »Slovenca« v resnici zelo mučen. Isto bi iz mnogih ozirov priporočal tudi klerikalnemu tisku. Če že smatra »Slovenec« za potrebno, da to kočljivo vprašanje iznaša pred javnost, naj bi bil vsaj dosleden in objektivni v toliko, da bi tudi omenil, kdo je dotično poročilo zakrivil. Ni pa uместno tujo in la-

stno krivdo zvrčati na koga drugega. Menimo pa, da bi bilo dobro in koristno o tej zadevi sploh molčati.

— Iz gospodarskega sveta. Včeraj so celi dan zborovali zastopniki slovenske industrije, trgovine in obrta v trgovski in obrtniški zbornici za Slovenijo. V objavljenem poročilu te najvažnejše naše gospodarske korporacije je zanimiva vest, da je Slovenija v zadnjih 7 mesecih plačala sedem milijonov dinarjev na direktnih davkih več nego je proračuneno za celo tekoče finančno leto. V drugih pokrajinah naše države daleko ni zaznamenovali takih uspehov. Položaj v Sloveniji kaže, da se pri nas novi kakor tudi stari davki plačujejo dejansko. Na drugi strani pa je mogočni presežek v plačilih direktnih davkov proti proračunu razlagati vsekakor s fiskalno gorečnostjo naše davčne uprave, saj je bilo v tem pogledu čuti v včerajšnji plenarni seji naše zbornice mnogo bridkih pritožb, ki so navedle, s kako trdostjo se postopa z našim davkoplačevalcem in kako cvetoče se je ponekod razvil pri nas zistem davčne torture. Zgodilo se je, da celo jasne določbe zakona ne drže pri nas več, če so v obrambo davčnih interesov. Noši gospodarski krogi so stali morda predolgo v defenzivi napram fiskalnim izpadom. Sedaj morajo, kakor se je včeraj reklo, v ofenzivo, da branijo gospodarske sušice sebe in našo deželo. Nadaljna vest iz včerajšnje seje je interesantna: Odločno stališče naše trgovine, industrije in obrta, izraženo v resoluciji gospod. Zadrave, proti nameravani enakomernemu povzki vseh direktnih davkov. Že lani je krožila ta ideja. Letos se ponavlja ta misel. Ta očakovski način pomnožitve državnih davkov je za naš razviti davčni sistem s silnimi dokladi v Sloveniji zlasti na hišno najemnino jako opasen. V srbski finančni upravi ni nov in se ga je poslužil leta 1904 tedajni minister Paču ob težkih prilikah v izmenli 40%. Danes so razmere v naši domovini druge. V novih pokrajinah ne kaže operirati s takim instrumentom, ki ne pozna obzira za individualne potrebe, pa spominja na kazenski fusilade, ki zdesetka prizadete brez ozira na večjo ali manjšo krivdo. — Na polju gospodarske politike naše je bil včeraj velevažen odločen odpor našega slovenskega gospodarskega parlamenta proti stališču deindustrializacije Slovenije, ki ga zastopa v svoji knigi »Naša industrija in obrt« gosp. M. Savič. Z vzgledno odločnostjo sta je izjavila proti nesrečnim teorijam gosp. Saviča v interesu slovenske velike industrije gospoda Rebeka in Ivo Jelačin ter je njihovim izvajenim prireditelj zbornica v soglasnem svečanem protestu.

— Odpor za prevoz judenburških žrtev je prejel nastopne brzojavke: Obznanilo, da ne morem izkazati poslednje časti telesnim ostankom judenburških žrtev avstrijske justice, kliče: večnaja jim pamiat! Iv. Hribar, Beograd, 3. junija 1923. — Ob priliki prenosa kosti naših mučnikov manifestiramo v duhu za ideje, za katere so oni padli. Slava jim! Triglavi — Dunaj. — Slovenski visokošolci na Dunaju, voljaki nekdanjega 17. pešpolka, prisostvovali v duhu pogrebu svetih relikvij in se globoko klanjali duševni veličini judenburških žrtev. — Dunaj 1. junija. — V globokem spoštovanju pozdravljamo svete kosti na njih rojstni grudi. V naših dušah odmeva pesem junštva judenburških mučnikov. Kat. akadem. društvo na Dunaju.

— Tombola Gosposvetskega Zvona v korist koroških Slovencev se vrši v nedeljo 17. tm. ob 4. uri popoldne na Kongresnem trgu v Ljubljani s sledečimi dobicmi: 1.) kompletna spalnica za samsko osebo; 2.) voziček naložen z živili; 3.) kuhinjska posoda; 4.) krasen otroški voziček darilo g. Batelja, vrednost 2500 Din; 5.) kompletno perilo za ženo; 6.) blago za moško obleko 7.) blago za žensko obleko; 8.) kompletna umivalna garnitura; razen tega 70 kvatern in 50 činkvinov. Srečke stanejo 2 Din in se razprodajo po ljubljanskih trafikah in pri prodajalcih časopisov.

— Inžinirski izpit iz strojne tehnike je napravil na tehnični visoki šoli na Dunaju g. Vlado Dekleva iz Vipave.

— Slovenski visokošolci utonili v Pragi. 19letni Milan Stibiel, visokošolac iz Trsta, je vtonil pri kopanju v Vitavi. Kot dober plavalec se je oddaljil od brega kakih 200 metrov, tam zavpil in izginil pod vodo. Trupla še niso našli.

— Smrtina kosa. Umrla je v Ljubljani v cvetu mladosti po kratki, mučni bolezni gospodična Zinka Cerarjeva, hčerka trgovca s sadjem. Pogreb se vrši jutri v četrtek 7. t. m. ob 17. iz hiše žalosti, Sv. Petra c. 49. na pokopališču k Sv. Križu. — V Sv. Florijana ulici št. 40 je umrla včeraj ga Marilana Primc rol. Slapničar, mesarica in posestnica, stara 70 let. Pogreb se vrši v četrtek na pokopališču v Dev. Mar. v Polju. — V Slivni je 6. t. m. umrl g. Janez Uster, oče lekarnarja g. Usterja v Ljubljani. Pokojnik je bil ugleden gospodar, ki je veljal splošno spoštovanje v svojem kraju. Pogreb bo v petek 8. t. m. na pokopališču na Vahči. Blaz jim spomin!

— Zatvorjena pošta v Ljubljani. Na podlagi ministrstva pošte in telegrafov z dne 8. maja je bila pošta Ljubljana 6, ki je nastanena nasproti hotela »Union« dne 31. maja začasno zatvorjena.

— Otvoritev telefonske centralne v Crnomlju. Pri pošti Crnomelj je bila dne 15. maja 12. otvorena telefonska centrala z javno govornico za kraljevo in medkraljevi promet.

— Nedeljski počitek vojaštva. Vojni minister je izdal naredbu, po kateri se v nedeljo prepovedane vsake vojaške vaje. Nedelja je za častnike, podčastnike in vojakne dan počitka.

— Volkov Lovskemu čuvaju Saferju kneza Auersperga v Kočevju se je posrečilo, kakor smo že poročali ustreliti volkulo in ujeti dva mladiča, samca in samico. Oba mladička sta razstavljena na vrtu hotela »Union« proti vstopnici 2 Din. — Vstopnina pripada odboru za pokončevanje roparic v Kočevju, 10 % pa »Zelenemu križu«. Mladička sta prav živahna in se ju izplača pogledati. Sta tudi na prodaj.

— Poseben vlak Ljubljana — Praga in nazaj se pripravlja za prvo polovico septembra, da bo vsakdo mogel obiskati tudi jesenski praski velesejem. Vožnja bo po Jugoslaviji za polovico ceno, po Čehoslovaki pa 33procentni popust. Za vizumske ugodnosti, stanovanja v Pragi itd. bo preskrbljeno. Podrobnosti o tem izletu se še objavijo, vendar pa se slavno občinstvo naproša, da že sedaj začne s prijavami. Poseben razna trgovska in obrtniška združenja in korporacije opozarjamo na ta vlak. Prijava sprejema in daje pojasnila Urad Ljubljanskega velesejma v Ljubljani, telefon int. 140.

— O prodaji kruha. Iz krogov uslužbencev naših pekarn nam pišejo: Želeli bi bilo, da zadruga pekarskih mojstrov sporazumno z zdravstveno oblastjo uredi vprašanje prodaje kruha in peciva. Če pogledamo, kje in kako se danes prodaja kruh, moramo pač priznati, da se pri tem pogosto ne upošteva elementarnih zahtev higijene. Ker tozadevne oblasti skrbje, da je v smislu higijene po kavarnah in restavracijah vse v redu, da je po prodajalnih prepovedano prijemati kruh, bi bilo uместno, da mestna oblast sporazumno s pekarskimi mojstri prepove tudi prodajo kruha po raznih barakah in stolajih, ki so običajno izpostavljeni cestnemu prahu, muham in drugemu mrčesu, tako da so iz zdravstvenih ozirov ta mesta prodaje vsekakor škodljiva. K temu je treba pristeti še dejstvo, da se ob enem s kruhom prodajajo tudi razni drugi predmeti, kakor olje, mast, petrolej itd., kar seveda ne more biti v interesu onih, ki kruh kupujejo. Dotični prodajalec je seveda pripravljen prijemati zdi kruh, zdi zopet steklenico s petrolejem, mast za čevlje in natrižnične druge predmete, tako da za kruh večinoma nima dovolj čistih rok. Pogosto se dogaja, da stranke dobivajo v barakah kruh, na katerem je debela plast prahu in druge nesnage, ki to prinaša veter od zunaj. Dolžnost zadruge pekarskih mojstrov in mestne oblasti je, te razmere po možnosti čim prej sanirati. Prodaja kruha na prostori, ki ne odgovarjajo higijeničnim predpisom, je škodljiva za občinstvo, pa tudi obrti kot takli ne prinaša nobene koristi. Kruh naj bi se prodal izključno le v prodajalnih, ki so za to namenjene. Nedopustno pa je, da se prodaja kruh tam, kjer se nahajajo tudi drugi, zlasti oljasti predmeti. Dobro bi bilo, da se naša zdravstvena in mestna oblast čim prej zagne in reši to važno vprašanje v prid prizadetemu občinstvu pa tudi pekarski obrti.

— Celjske vesti. V zadnji občinski seji so se sklenile sledeče važnejše zadeve. Razpravljalo se je o nalezljivih pogodbah med celjskim odsekom Slovenskega planinskega društva in mestno občino, glede Kumrovega posestva, kjer je sedaj otvoreno planinsko zavetišče. Pogodba se je odobrila. — Na mesto odstopnega člana mestne hranilnice g. Rudolfa Stermekega se je izvolil upravitelj javne bolnice g. Ivan Prekoršek. — Razpravljalo se je dalje o ureditvi mestnih financ. Vsa aktivna mestne občine znašajo okrog 39 milijonov Din. Pasiva 4.000.000 Din. Premoženje občine znaša torej 35.000.000 Din. Važno je, da se obveznostne mestne občine izvršijo pri raznih denarnih zavodih in tverdkah, refundirajo posojila iz raznih fondov ter refundirajo vse dolg, da se knjižovodstvo kolikor mogoče po enostavi in da bodo na razpolago razpoložljiva sredstva za razne tekoče potrebe. — Razne svote so se dovolile za nekatera popravila in naprave. — Mestna planina je kljub preurenilnemu dvoplinskemu sistemu pasivna, ker ima premalo odjemalcev. Če bo šlo tako dalje, bo treba razpravljati o event. opustitvi planine. — Za povznanje plač mestnim uslužbencem bo treba najti novo kritje, ker so v proračunu zato predvideni le mali zneski. — Predlagala se je otvoritev »Savinskega nabrežja« med mestno brvjo in kaplinskiim mostom na ta način, da se odkoplo tle parcele, napravi za silo cesta in drevored. — Razpravljalo se je tudi o napravi rezervnega voda pri vodovodu, dalje o napravi zimskega letnega kopališča. Mestna občina bo v ta namen najela 6 milijonov posojilo, ki se bo smelo uporabiti izključno v omenene svrhe. — V domovinski zvezo se je sprelo več prošev, prošnje drugih pa so se odklonile, ker prošni niso doprinesli zadostnih dokazov o 10 letnem bivanju v občini. — Odkloni se ponudba vojnega carja za zgradbo poslopja za vojaško komando, katero poslopje bi stalo mestno občino 1 milijon dinarjev, zato pa bi občina dobila staro vojaško bolnico ter vojaške barake. — Nadaljevala se bodo posojanja z erarijem glede prodaje mestnih »vaskih objektov«. — Povzale so se cene električnih luči. — Internacionalna nogometna tekma se vrši v nedeljo

10. tm. med graškim »Amateurji in celjskim »Atletiki«, na igrališču pri »Skalni kletji« — Kolesarski podsavez za Slovenijo priredi v nedeljo 10. tm. zvezno dirko. Popoldne bo občni zbor podsaveza v hotelu »Balkan«, nato obhod po mestu in veselicah in restavraciji »Pri Istrijanu«. — Prebrisan slepar je 33letni Stanko Zagar, zadnji čas nakupovalec lesa za neko celjsko lesno trgovino. Zagar je šele pred kratkim presedel dalje kazen radi sleparije. Dne 16. maja je prišel k prevzitarju Legvartu v Šmarju ter hotel od njega kupiti večjo količino lesa. Prevzitar pa kupčije ni hotel skleniti. Tri dni na to pa je Zagar les kljub temu na zvit način spravil iz gozda in ga prodal nekam na Ostrožno z denarjem pa pobegnil. Zasedlejo ga oblasti. — Pred okrožnim sodiščem celjskim se je te dni zagovarjal 23letni samski delavec Kobal Feliks iz Ljubljane. Kot čistilec jedilnega orodja je v Ljubljani izmaknil neki stranki denarnico z večjo svoto denarja ter pobegnil na to v Retje, ker je izvršil še neko drugo tatvino. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe. — Aretiran je bil radi nepoštenosti nastavljenec tverke Pellé nekt Indra. — Pred poroto se je v terek dopolne zagovarjala poštarica Ana Rath iz Štor pri Celju. Obdolžena je uradne poverbe 7000 Din. Zagovarja se, da svote ni poverila ampak da se je morala pri nakazih dogoditi kaka pomota. Zagovornik je predlagal nove priče ter vsled tega preložitve obravnave. Sodni dvor je predlogu zagovornika ugodil in sklenil v svrhu zaslišanja novih prič obravnavo preložiti na prihodnje zasedanje.

— Mariborske vesti. — Tržne cene v Mariboru. Novi cenik tržnega nadzorstva izkazuje zopetno podražanje za mestno prebivalstvo najpotrebnejšega živeža, to je mesa. Goveje meso I. je poskočilo od 25—26—27.5 dinarjev. II. od 24 na 25. III. od 22 na 23 dinarjev. Prekajana svinjina od 40 na 42. Podražili so se tudi vsi mesni izdelki, klobase 3—5 dinarjev. V cent so padle goveje kože od 22.50 na 17.50 do 18.75, teletje kože od 25—30 na 25, krma od 175—213 na 150—200. V ostalem novi tržni cenik ne izkazuje posebnih razlik od cenika z dne 15. maja. Javnosti nepomislivo je, zakaj se podražuje skoro vsak teden meso in tako občutni visocini. — Mariborski poročni slučaj. Dosedaj so razpisani sledeči poročni slučaj: dne 11. junija: Fric Ivan, gojilja. Oblik Mihael, tatvina; dne 12. junija: Kreklin Stefan, težka telesna poškodba; Šimenko Franc, rop in poverjenje; 13. junija: Repnik Alojzij, umor, Hribnik Franc, poverba; 14. junija: Both Ludvik, poverba, Hauli Ivan in Ivana, umor; 15. junija: Družovič Franc, uboj, Vezjak Franc, težka telesna poškodba; 16. junija: Peliceti, goljufija. Pred razpisom se nahajala še nekaj slučajev. Porota bo trajala najbrže do 19. junija. — Afera Inkret — Peklar in Krepek ne pride pred poroto, kakor so nekateri listi poročali, nego pred senat. — Jugoslovanski Lloyd v Mariboru za »Novojanske revice«. Jugoslovanski Lloyd, oddelek tovarna za obleke, v Mariboru, je daroval za zgradbo doma ubožnih znesek Din 1000.— in je poleg tega pristopil tudi kot član Kreditne in stavne zadruge »Mojmir« s posebnim prispevkom Din 2.000.—. Razen tega hoče podjetje intervenirati na vplivnih mestih tudi v Beogradu, da se vlada po vzgledu drugih držav v splošnem zavzame za rešitev stanovanjske krize, posebej pa še, da podpira vsled polne gradbene pasivnosti v Mariboru tozadevne gradbene akcije in sicer s posebnim interesom na preskrbo stanovanj delavskih slojev podjetij, ki se vsled preobčutne denarne krize sama ne morejo rešiti stanovanjske bede. Ako bi se vsaj vsa večja Mariborska podjetja ravnala po tem vzgledu, posebno pa s pritiskom na vlado, ki naj bi tudi po želji kralja samega v novi zbornici rešila tozadevni zakonski načrt, bi bilo stanovanjske bede kmalu konec tudi v Mariboru. — Deževno in hladno vreme na Štajerskem. Po večdnevem vetrovnem boju, ki je do nedelje vzdrževal nenavadno sporno temperaturo in na mariborskem ozemlju zadrževal večkrat preteče izbruhe neurja, je v terek sledilo deževno in zelo hladno vreme, toplomer je padel od 24 na 12. Proti večeru se je zvedrilo.

— Smrtina obdoba v Subotici. Pred okrožnim sodiščem v Subotici je bil obsojen na smrt na večalih Imbro Toth, ki je izvršil v okolici Subotice več roparskih umorov.

— Spopadi v Novem Sadu. V kavarni »Slavnici« v Novem Sadu je prišlo med člani »Orjune« in srbsko nacionalno organizacijo do spora pri Cemmer je bilo več oseb ranjenih. En orožnik je bil težko ranjen in je malo upanja, da okreva.

— Velika poverba v Zagrebu. Ni še razjasnena velika tatvina 200.000 dinarjev v »Balkanski banki« v Zagrebu, že je bila odkrita v »Poljedelski banki« poverba 100.000 dinarjev. Denar je poveril uradni banke Dragutin Turčič, ki je živel zelo razpisno in razkošno. Nekako pred 10 dnevi ko so mu postala tla prevročja, je pobegnil iz Zagreba in sicer baje preko Ljubljane na Dunaj.

— Stavka mesarjev v Sarajevu. Mesarji v Sarajevu so pričeli stavkati, ker jim aprovizacijski odbor ni dovolil zvišanja cen mesa.

— Darilo. Za ruske akademike je daroval gospod dr. Alojzij Kokali, odvetnik v Ljubljani 100 Din na mesto cvetja na krsto svojemu nekaku Podrekarju. Srčna hvala!

— Telesno zaprtje. Profesor Kraft Ebing, veliki raziskovalec na torišču zdravljenja živcev, je grenčico »Franco-Josef« uporabljal z ugodnim uspehom; zaželeni učinek nastopi že po nekoliko urah.

— Kino Tivoli. Danes se zadnjikrat predvaja »Moj Fakine« z Jackie Cooganom, najmlajšim svetovnim umetnikom v glavni vlogi. Kot prihodnji film se predvaja veliko monumentalno delo »Bičani v carski Rusiji«. Film je realna slika iz absolutistične in transke dobe v nekdanji carski Rusiji. Vsekakor prvovrstna senzacija!

Kultura.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

DRAMA.

Sreda, 6. junija: Hamlet. Izven
Četrtek, 7. junija: Ugrabljene Sabinke. Dijaška predstava po znižanih cenah. Začetek ob 4. popoldne. Izven
Petek, 8. junija: Zaprtje.
Sobota, 9. junija: Hasanaginica. Vojška predstava. Izven
Nedelja, 10. junija: Hamlet. Izven

OPERA.

Sreda, 6. junija: Madame Butterfly. Gostovanje ge Vere Bourago. Začetek ob 8. zvečer. Izven
Četrtek, 7. junija: Nikola Subic Zrinjski. Začetek ob 8. zvečer. Red C
Petek, 8. junija: Luiza. Začetek ob 8. zvečer. Red B
Sobota, 9. junija: Nikola Subic Zrinjski. Začetek ob 8. zvečer. Red D
Nedelja, 10. junija: Evgenij Onegin. Začetek ob 8. zvečer. Izven

— Slovenska opera. (Nasvet za Smetanov ciklus). Sezona se bliža koncu. — Dasi so nam ostali na dolgu z Mozartom in Wagnerjem, ki so nam jih obečali — moramo biti v obče zadovoljni, ker smo čuli večje število zanimivih novosti in repriz, ker se je vidno prizadevalo opero dvigniti na višek in ker se je upoštevalo v prvi vrsti slovenska dela. Največja privlačnica postal je »Gorenjski slavček« katerega so se leta in leta branili z neumevno nam trdnostjo in katero uprizoritev smo morali skoro da izsiliti potom časnikarskih notic. Ravnatelj Hubad šele, v katerem je opera dobila večjaka, ki jo bode vodil prav pot do procvita in slave, je uvidel vplavo domačega dela ter mu pripomogel do slavnega oživilja. Ker se od mnogih naših skladateljev čuje, da so uglašili ali še vstvarjajo nova dela, upamo da izbere moister Hubad tudi od teh in uprizori ona, ki nam bodo na čast, ter poseže tudi po nekaterih ki so zadnja leta zapadla nezaznuteni pozabljenosti. Zlasti Parme bi radi čuli reprizo kakega izmed Parminih del. Ker bode sedaj ljublj. Smetanov, menimo da bi bila najlepša proslava, ako naša opera v bodoči sezoni priredi ciklus njegovih del. One opere katere poznamo in cenimo, slišimo vedno radi vnovič, one pa, katere še ne poznamo, bode brezdnevno zanimale in upamo da tudi od teh postane marškatelna stalna na našem odru. Material se bode brezdvomno dobil od Narodnega divadla v Pragi na posodo. To bi bil krasen program za bodočo sezono — to bi oživilo tudi naše stike s češkoslov. kulturo, kateri se imamo zlasti na muzikalnem polju toliko zahvaliti. Saj sta najplodovitejša in najprijetnejša skladatelja — Foerster in Nedved — rodom Čeha; saj smo imeli in imamo še vedno češke pevce in pevke na naši operi, imeli smo češkega dirigenta Talicha, ki nam je ustvaril slovensko Fitharmonio, imamo med godbeniki mnogo Čehov. Naš koncertni in operni program obsega obilo čeških del. In zato posvetimo jednemu največjih čeških muzikalnih genijev prihodnjo gledališko (operno) sezono — uprizorimo Smetanov ciklus!

Severin.

Glasbeni vestnik

— Filharmonično društvo v Ljubljani občni zbor se vrši dne 18. junija ob 8. uri zvečer v dvorani Glasbene Matice, Vegova ulica št. 7/II. Dnevni red obsega sledeče točke: 1. Otvoritev po predsedniku, 2. tajniško poročilo, 3. blagajniško poročilo, 4. predlogi in nasveti. — Odbor vabi vse p. n. člane, da se tega občnega zbora številno vdeležo.

— Koncert »Ljubli. Zvona« v Trbovljah se vrši v nedeljo dne 10. tm. zvečer v dvorani Delavskega doma. Sodelujeta društvena moški in mešani zbor, na vzporedno umetni zbori Adamiča, Lajovica Premrla in narodne pesmi v harmonizacijah Adamiča, Deva, dr. Kimovca, Hubada, Pavčiča in Prelovca. Trbovljani in okoličani naj koncerta ne zamude! Vstopnice se dobe v predprodaji v trgovini g. Josipa Molla v Trbovljah.

— Koncert mestnega združenja Ferljale nega Saveza. Povojnemu srednješolskemu dijaštvu radi očitalo, da nima nikakih višjih ciljev več, da je do kosti pokvarjen, materijalistično itd. Če bi bilo to res, bi morali velik del krivde prevzeti nase njihovih učitelj, toda večeršnji koncert je dokaz, da to ni res. Jaz morda najbolje vem, s kakšno mrlično vneto, s kakšnim navičnim strahom so se vsi, ki so sodelovali, pripravljali nanj, in kako so njihovi tovariši, ki so morali stati ob strani, ljubosumno sledili njihovem delu. Jaz vem, da oni ne najdejo vsikdar za to svoje izvenšolsko lepo in za njih duševni svoj velekoristolno stremljenje niti razumevanja, a še manj bodrilno podpore s strani svojih učiteljev. Tem višje moram ceniti vsak tek vzpon, ker se je rodil v dijaku samem, dostikrat celo proti želji in volji učitelja. Jaz vem, da pride dijak rajši k pevski vaji, kot v šolensko govo ulico na pokvarjeno pivo. Zaradi tega mu odpustim marsikateri drugi greh. Včerajšnji koncert ni imel in ni mogel imeti namena, poslušajočemu občinstvu nuditi umetniški užitek, saj morajo to storiti poklona pevstva in glasbeni združenja, a je pokazal, da smejo ta združenja v doglednem času računati na pripravljene naraščaj, na novo, svežo kri. Ta naraščaj je pokazal, da bodo z njegovo pomočjo naše pevске korporacije lahko reševale težje naloge, kot do sedaj, in da je našemu glasbenemu delu zajamčen vestranski napredek. Ti glasovi so še danes šibki, v teh srih je že daleč tesno vsled strahu in nezaupanja, a ob koncu srečno dovršenega koncerta tudi najslabnejši operni pevce ne more biti tako ponosen, kakor naša pevška mladina. In prav imaj Jaz, ki sem nevalet takega dela, vodil ta mladinski koncert, in ki vsled tega tudi o njem več pisati ne smem, posim mladino, naj se ne da oplajati in naj pojše dalje, kati prepričan sem, nevalet takega dela, vodil ta mladinski skrbil, da ostane dobra in plemenita. In kedaj je to bolj potrebno, kakor dandanes? E. A.

V SPOMIN.

pokojnim »Preporodcem« (Jovi Endlicherju, Avgustu Jenku, Francetu Fabjančiču in drugim.)

Po dolgih, težkih dneh, dogodkov polnih, smo se, prijatelji, tovariši, tu zbrali v prijetni družbi. Ali naša radost skrajšana je: premnogih ni med nami; odšli so tja, od koder ni vrniti. A mi hitimo v duhu v tiste čase, ko smo živeli z njimi in na črte kovali in znanili novo dobo svobode. Ah, kako se daleč zdijo nam danes oni časi hrepenenja in upanja in vere skalo trdnice! Kako bili so kratki oni časi!

Prijatelj Jovo, se jih še spominjaš? Zakaj te danes tukaj ni? Urejš si pač svoj novi skromni dom na polju ljubljanskem? Bodi nam na tleh svobodnih pozdravljen po preganstvu mračnih letih!

In ti, Junač z Romdnje planine, ki je vendar se mudiš? Pozrešamo te! Iz družbe slavno se ti k nam pač neže? V tvoj mirni dom hite pozdravi naši. Junaški sen svoj sanja, družje dragi!

In še gredo spomini dalje, dalje. V zapadno stran gredo, na solnčna brda goriska, kjer ti spiš nevdramno spanje, Francé, tovariš nepozabni. Sprejmi pozdrave naše, s solzami zidite!

In še gredo spomini dalje, dalje, hite k tovarišem, prijateljem, drugom, ki jih med nami več ne bo. Najboljši od vseh bili ste vi. Kako bi mogli kdaj pozabiti vas in onih časov naš, vere, hrepenenja in ljubezni!

Minale dobe, drugi in prijatelji, se zoračale marsikako brazdo v ravno polje, ki smo po njem hodili takrat. Narazen so šla naša pota — a dobro vem, da težko vzporedno. Mar nas ne drži, bratje dragi, danes ni kot spomini zolj na davne dneve? Za prapori različni koraka od nas vsakrati, a na njih na vseh je zapisano — kot v onih dneh na četu nam vsem — z neizbrisno črko: za svobodo in za pravico in resnico! Bratje, to, to je oporoka, ki jo kille z Romdnje planine glas junaški, z ljubljanske polja in z brd goriskih, s poljan Rusije svete. Glej, za to so oni življenje dali dragoceno — največja žrtve, kar jih človek zmore.

A mi, ki smo ostali tu, na nas je, da izvršimo to oporoko, s kervjo zaplano. Naj razna pota nam noga hodi, prapori različni pred nami naj vihrajo — cili je eden! Na vas najboljše pa, glasnik vnete, ideje mučenike in junake, ki ste odšli za vedno, v sreči misel bo čista nam, kot vi bili ste čisti.

Prah vaš pokojno naj počiva. Slava spomina vašemu, vi nepozabni! Ljubljana, 2. junija 1923.

V. M. Z.

*) Recital je to pesem na sestanku »Preporodcev« dne 2. t. m. bivši urednik »Glasa Juga« V. Zalar.

Sokolstvo.

— Sokol na Viču priredi v nedeljo, dne 10. junija t. l. javno telovadbo z veliko vrtno veselico na svojem letnem telovadbišču poleg nove šole na Glincah s sledečim sporedom: I. Ob 10. dop. skušnja za popoldanski nastop. II. ob 15. uri pop. koncert godbe drav. div. III. ob 16. pop. javna telovadba: 1.) Proste vaje ženske dece. 2.) Proste vaje moške dece. 3.) Župne proste vaje ženske naraščaja. 4.) Župne proste vaje moške naraščaja. 5.) Župne proste vaje članov. 6.) Župne proste vaje članic. 7.) Naprej, slov. himna izvajata moški naraščaj Sokola Ljubljana in Ljubljana II. 8.) Orodna telovadba. 9.) Župne skupne vaje članov in članic Sokola na Viču. IV. Po telovadbi vrtna veselica z bogatim sročolom, šaljivo pošto, petjem itd. Vstopnina: popoldne Din 2, popoldne: sedeži I. vrste Din 10, II. vrste Din 7, stojšče Din 5, za otroke Din 3. Vabimo vsa bratska sokolska društva in Sokolstvu naklonjeno občinstvo k obilni udeležbi. Zdravilo!

— Sokol v Škotijski Lok priredi svoj letošnji javni nastop v nedeljo, 15. junija, na kar opozarjamo vsa br. društva s prošnjo, da se pri določitvi svojih prireditelj ozirajo na ta dan.

— Okrožni zlet posavskega okrožja Zagrebačke Sokolske župe obeta z ozir na obsežne priprave in na številne prilive sjašen uspeh. Iz Zagreba dospe okoli 10. ure poseben vlak, ki pripelje starišinstvo župe in Sokolska društva iz Hrvaške, kakor tudi vojaško godbo in oddelke vojske. Na to se vrši skupen obhod po mestu, pri katerem svirajo petje voljske godbe, še sokolski fanfari iz Zagreba in Krškega. Popoldne se vrši na telovadišču na Savskem obrežju tekmovalna telovadba in skušnja, popoldne pa ob 16. uri javna telovadba pri kateri nastopi Sokol I iz Zagreba na krogi, oddelke vojske 80 mož pa izvajajo proste vaje s puškami v popolni vojni opremi. Kot zadnja točka zelo obsežnega telovadnega programa je »Mrtva straža«, katero izvajajo oddelki podoficirske šole 33 p. p. Po telovadbi ljudska veselica na obrežju poleg telovadišča. Za dobro jed in pijačo bodo skrbele narodne dame iz Krškega, Vidma in Leskova. Odbor sokolskega društva v Krškem je pa preskrbel, da dobe gostje, ki dospo z jutranjimi vlaki, v gostilni obedi in je dosegel, da so se za ta dan določile enotne, zmernne cene za vse gostilne. Vabimo tedaj prijatelje Sokolstva k obilni udeležbi.

Turistika in sport.

— Veslaška sekcija ljubljanskega sportnega kluba ima danes dne 6. junija t. l. ob 21. uri važen sestanek v igralnici kavarnе Zvezda. Navzočnost vseh članov novincev, tekmovalcev in starejših veslačev je neobhodno potrebna.

— Čakovečki sportski klub igra v soboto in nedeljo v Ljubljani proti S. K. Primorje, in S. K. Jadrano. Obe tekmi se vršita na igrišču S. K. Primorje Dunajska c., v soboto ob 18. v nedeljo ob 15. Med Čakovčani tvorijo večino budimpeštanski igralci. Moštvo samo spada po svoji kvaliteti v prvi razred zagrebski. Mariborski Rapid je potokilo z razliko člega razreda, 5:1, minulo nedeljo sportni klub Celje celo z 7:1.

— S. K. »Jadrano« sklicuje dne 14. junija 1923. izredni občni zbor v gostilni pri Sokolišču v Trnovem, ob pol 20. Dnevni red običajen. Eventualne predloge je predložiti odboru 8 dni pred občnim zborom. Vabil se ne boče razpošiljalo. Udeležba dolžnost. Tajnik I.

— S. K. »Jadrano« sklicuje sestanek vsega rednega članstva, ki se vrši v petek dne 8. t. m. ob 20. v gostilni pri »Sodku« (Zabjek). Udeležba dolžnost!

— Grazer Amateur Sportklub v Ljubljani. V torek 12. junija igra prvorazredno graško moštvo Grazer A. S. K. enkratno tekmo s S. K. Primorjem. Začetek ob 18. na igrišču S. K. Primorje, Dunajska cesta.

— Praga. Prvenstvena tekma Slavija : Sparta Košice 8:0. Čechla Karlin : Slavoj VIII. 4:3. Nuselsky : Vršovice 4:0.

— Jugoslavija : Poljska 2:1 (1:0). Kot smo že poročali je Jugoslavija zmagala nad Poljsko z rezultatom 2:1. Tekma se je vršila v Krakovu pred 16.000 gledalci. Vdostvo je dosegel za Jugoslavijo Perko že v 15 minuti. V drugem polčasu je Kaluza za Poljake izenačil. V 39. minuti je zopet Perko zabil zmagovalni gol. V nedeljo igra naša reprezentanca proti romunski za zlat kraljev pokal.

Društvene vesti.

— Na šentjakobskem večeru v soboto 9. junija ob 8. zvečer v dvorani Kazine nastopili: Šentjakobski orkester (dirigent g. Danilo Bučar), šentjakobski moški pevski zbor (pevovodja g. Niko Loboda), Premelčev orkester pod osebnim vodstvom g. Premelča, člani šentjakobskega gledališkega odra s komičnimi nastopi in kupalet. Po vsopredni ples. Vstopnina 5 Din. Prireditelje šentjakobčanov so znane kot izredno popularne in priljubljene, cene nizke, pijača in jestvine prvovrstne, zato je tudi za soboto pričakovati najlepše udeležbe.

DOPISI.

— Iz Silene nam pišejo: Dne 1. junija smo tukaj pokopali koroškega Slovenca g. I. Mišiča. Bil je železničar na Koroškem, a za časa vojne so ga pregnale silne koroških Nemcev k nam in naselili se v Mleščevem pri kolodvoru je radi bolehnosti stopil v pokoj. Umrl je za naglo jetiko v 45. letu, zapustivši ženo in štiri mladoletne otroke. Rajnik Mišič je bil vrl koroški rodoljub in Jugosloven z dušo in telesom. — Naj v miru počiva v jugoslovenski zemlji, katero je nad vse ljubil. Zaljubljeni družici naše sočutje! — Na dan 2. junija je takaj zborovalo »Učiteljsko društvo za litilski okraj«. Zborovanja se je udeležilo 40 učiteljev in učiteljic, ki so občudovali lepo šolsko poslopje in krasen šolski vrt, nasajen z najlepšimi cveticami, sadnim drevjem in trto. Po zborovanju je bil skupni obed v gostilni g. Jos. Goriška, kjer so bili gostje dobro postreženi z okusnimi jedmi in dobro pijačo. Zal. da nas je učiteljsvo prezdaj zapustilo, ker je hitelo v Ljubljano na pogreb judenburških žrtiev. O učiteljskem zborovanju pa bode gotovo poročal »Učiteljski Tovarščak«.

— Tudi naša stvar. — Pišejo nam: Sestanek vseh, ki so se srečno vrnili iz vojne in ujetništva, bo, kakor poroča »Slovenski Narod« v št. 120 na Zaplasi pri Čatežu na Dolenjskem. Dobro bi bilo, da se na tem

sestanku sproži vprašanje in tudi sklene, kaj bi bilo ukreniti, da se doseže izplačilo onih pristojbin in prispevkov, ki jih morajo dobiti vsi vojni ujetniki za čas ujetništva. To pristojbine so po zakonih utemeljene, in so bivši ujetniki že dvakrat javili na temer lju naredbu ministrstva vojne in mornarice, B. broj 4236 z dne 15. februarja 1921, koliko jim pripada. To danes niso dobili nikakega odgovora. Ta zadeva vendar ne sme zaspati, kakor mnogo stitnih aktov v raznih ministrstvih. Naše poslance prosimo, da se malo pobrigajo tudi za zahteve onih državljanov, ki nimajo pri volitvah odločilne moči.

Izpred sodišča.

— Uboj. Pred porotnike je stopil danes 54 letni posestnik Janez Gačnik iz Udja, ki je obtožen uboja. Zgodovina tega uboja je zanimiva in se suče okoli »ofrehta«. Na dan pred Jožefovim praznikom letošnjega leta so vaški fantje iz Udja nabrali 300 K za »ofrehta«, katere so potem skupno v Gorčiči pri Šent Jurju v neki gostilni zapili. Ker je pa »ceha« znašala več, je vsak fant priložil še 40 K, katere so izročili Janezu Gačniku mlajšemu. Ta je plačal račun, prebitka pa ni hotel vrniti fantom, radi česar je nastal prepri. Med temi je stopil stari Gačnik med fante in izjavil: »Smrkavci, vi ne boste močega sina rihlati!« ter obenem sunil Janeza Jeršina z nogo. Iz gostilne gredoč je Jeršin začel klicati starega Gačnika na koražjo, nakar ga je ta pahnil v občestno mejo. Jeršin pa je pograbil kol in udaril Gačnika po glavi, vendar ne opasno. Med tem se je mlajši Gačnik zaletel v Jeršina in ga podrl na tla. Med pretepom pa je stari Gačnik pograbil Jeršinov kol in slednjega udaril večkrat po glavi, da je obležal nezavesten in je drugi dan radi otrpnenja možgan umrl. Obtoženec Janez Gačnik star. se zagovarja, da je storil dejanje v pijanosti. Vrši se zasliševanje prič. Razprava se nadaljuje.

— »Apaši« iz Zelene jame. Na obtožni klopi so sedeli večer popoldne štiri mladi fantje, doma vsi iz Zelene jame, ki so bili skozi dve leti pravi strahovalci. Lična vilmiska topla, ki se je preživljala samo z vlemi v male barake. Je pravzaprav obstojala iz osmih apašev, vendar so prišli pred poroto samo štirje, ker se je njihov kolovodja Anton Leban v zaporu obesil, ostali trije pa so bili oproščeni že med zasliševanjem. Stripersesna detelja: Stanko Luznar, France Luznar, Ivan Ocvirk in Vinko Hrovat, je večer priznala brez obotavljanja svojo krivdo. Živeli so specialno samo od malih vilmov v barake, vagone in poskušali svojo srečo tudi na manjših lokalih. Naoravili so skupno za okoli 100.000 K škodo. Imeli so odjemalko za ukradenko blago v osebi branjeve Marije Radosavljevič, ki se je obenem večer z njimi zagovarjala radi nakupovanja ukradenih predmetov. Bili so obsojeni: Stanko Luznar na 1 in pol leta ječe, France Luznar in Ivan Ocvirk na 1 leto in Vinko Hrovat na 14 mesecev težke ječe. V kazen se jim vrata tudi preiskovalni zapor. Marija Radosavljevič je bila oproščena.

— Umor ali uboj ali prekoračanje silobrana. Večraz tekmo popoldne in popoldneva se je nadaljevala razprava proti Alojzju Slejku. Zaslišane so bile razne priče, ki so slikale umorjenega učitelja Marušiča kot dobrega in marljivega človeka, ki je bil tudi v narodnem oziru zaveden Slovenec. S tem je bil obtoženec zagovor, da je bil Marušič fašist, ovržen. Nato so bila prečitana razna

pisma, ki jih je Slejko pisal Marušiču in ki so pisana tako važno in zaljubljeno, kot piše zaljubljen fant dekletu. Iz tega je bilo sklepati, da sta prijatelja obevala precej intimno, vendar se ni dalo ugotoviti, je li bilo občevarje homoseksualno. Zdravniška izvedenca dr. Gosti in dr. Robida sta ugotovila, da je vezala oba nerazdružljiva prijatelja vez, in da so tudi pisma, ki jih je Slejko pisal Marušiču, tipična za homoseksualca. Svoje dejanje je moral Slejko izvršiti v globoki razburjenosti in silnem afektu, vendar je zanje odgovoren. Porotniki so sodišču stavili pet vprašanj glede umora, uboja, na zmožo brez namena izvršiti umor in vprašanje glede krivde napadne priglavitve v hotelu. Porotniki so soglasno potrdili vprašanje glede uboja in je bil Slejko obsojen na štiri leta težke ječe.

Borzna poročila.

— Zagreb, 6. junija. (Izvir.) Zaključek. Devize: Curih 16.075, 16.175, Pariz 5.70, 5.775, London 407, 413, Berlin 0.1175, 0.1250 Dunaj 0.124, 0.127, Praga 2.69, 2.71, Trst 4.16, 4.17, Newyork 88.50, 89.50, Budimpešta 1.65, 1.70, Valute: dolar 87. 38, lira 4.08, 4.10.

— Curih, 6. junija. (Izvir.) Današnja predborza: Beograd 6.75, Berlin 0.008, Amsterdam 217.30, Newyork 5.545, Milan 25.95 London 28.65, Pariz 36.05, Praga 16.66, Budimpešta 0.10, Varšava 0.0098, Dunaj 0.0078 avstr. žig. krone 0.00784, Sofija 5.90.

— Curih, 5. junija. (Dir.) Beograd 7.—, Berlin 0.008, Praga 16.60, Milan 25.80 Pariz 35.80, London 25.64, Newyork 5.54.

— Trst, 5. junija. Beograd, 26.10, Berlin 0.035, Praga 64.75, Pariz 139, London 99.70, Newyork 21.50, Curih 359.

Poizvedbe.

— Tanko zlato veržico z zlato svetilnico Matere božje — drag spomin — je izgubila učenka med potjo od uršulnske šole, Gradisce, Erjavceve ceste. Bleiweisova ceste do pričetka Tržaške ceste. Poštenj najditelji se prosijo, da jo odda proti nagradi na Bleiweisovi cesti št. 1. III. levo.

— Gospod, ki je večeraj v kavarni Emona v garderobi imel št. 146 je dobil napaden dežnik naproša se, da prinese takoj nazaj ker je poznan.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMER.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

IZJAVA.

Z ozirom na nasprotne trditve sem primoran javno ugotoviti, da je s sodbo okrož. sodišča v Mariboru z dne 19. nov. 1915 Cg II 19/15 v pravni stvari Karla Ackermann, urarja iz Ptuja, zastopanega po dr. Ivanu Fermevcu, odvetniku v Ptuju, proti Anli Ackerman, zasebnici v Ptuju, zastopani po dr. Feldbacherju, pravomočno razsodilo, da so vsi zahtevki Anle Ackermann proti Karlu Ackermann na plačilo odpravnice ugasnili. Gospa Ana Ackermann nima torej od mene ničesar več terjati.

Ptuj, dne 2. junija 1923.

Karl Ackermann.

BERSON

Berson je in ostane najboljše kvaliteta znamka. Varnje čevlje, cenejši in trpežnejši je od nsnja. Od vašega čevljarja zahtevajte, da vam priredi Berson gumi podpetnike in gumi podplate.

Potri neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je naš nepozabni soprog, oče, tast, stric in svak, gospod

Janez Ustar

dne 6. junija ob dveh v 73. letu svoje starosti nenadoma preminul.

Pogreb blagopokojnega bo v petek, dne 8. junija ob devetih iz hiše žalosti v Sliivni na pokopališče na Vatah.

Sliivna, dne 6. junija 1923.

Zaljubljeni rodbina Ustar-Simončič in vsi ostali sorodniki.

Sobo išče

BANČNI URADNIK. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Snažnost« predpogoj/5876a.

Išče se STANOVANJE

v Ljubljani, obstoječe iz kuhinje in dveh ali treh sob. Plača se vnaprej, oziroma se posodi na isto do 200.000 kron. — P. amenc ponudbe pod »Mina stranka/5862a na upravo »Slovenskega Naroda«.

Učne ure jezikov

italijanske, francoske in srbohrvaščine DAJE AB. SOLVIRAN AKADEMIK. — Ponudbe pod »Dobra metoda« da in praksa/5850a na upravo »Slovenskega Naroda«.

Mehirano sobu

za dva trezeta i uporabo kuhinje TRAZI OZENJEN PAR za jednim detetom od 3 godina za odma ili po dogovoru. Plati mesečno 1000 do 1500 krona. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »H. G./5852a«.

Išče se stanovanje,

obstoječe iz 3 do 4. event. 5 sob in nekaj vrta, najraje na periferiji mesta. — Najemno plačam naprej, event. KUPIJ MANJŠO HIŠO. — Ponudbe pod »Periferija/5854a na upravo »Slov. Naroda«.

PRILožNOSTNI NAKUPI

Neleži hiše v Kočevju, Glavni trg 18, s pristavo, vrtovi, travniki, nitvami in deželjo gozda CENO NAPRODAJ. — Vprašanja na: Rudolf Röhrl, Lina a/D., Promenade Nr. 23, Deutschösterreich. 5776

Policijski pes

(DOBERMANN) višnjevočrna, premiran s srebrno in bronasto obojino in tremi drugimi nagradami, dve leti star, izborni dresiran, NAPRODAJ. — Vprašanja na: Leopold Joehmann, policijski sadecar, Guss. 5830

Popolnoma nov gik

z gumijevimi kolesi NAPRODAJ. — Poizve se: Glince št. 213 pri Ljubljani. 5817

Otroški voziček

in POSTELJICA ZA NOVOROJENKA NAPRODAJ. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5868

Košnja napredaj

V MESTNEM LOGU (devet orolov). — Obrniti se je treba na: Fr. Hočevcar, Pogačarjev trg 3/II. 5853

Leno malo posestvo

BI KUPIL BLIZU MESTA ali VEČJEJE TRGA. Prednost: z malo gostilno ali trgovino, kjer je zraven vrt, nekaj polja ali gozda, na lepi legi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Miren dom/5888a«.

Za mojo trgovino z deželnimi pridelki

iščem kontoristinja, popolnoma večjo slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisanju. Nastop s 1. julijem. — Lastnoročno pisane ponudbe je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod »Poštenost/5884a«.

Soliden in izkušen trgovec želi stopiti v kako večje podjetje

z kapitalom okoli 150.000 Din ali kot poslovodja kake večje trgovine. — Prevzema tudi zastopstva kakih večjih trgov. — Pisemne ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Izkušen/5889a«.

Stavbna parcela

(okrog 800 m²) s stavbnim materialom na periferiji Ljubljane NAPRODAJ. Istotam SE PRODA še rabljeno POHLŠTVO, OBLEKA ter malo rabljeni ženski RJAVI ČEVLIJI št. 37 PO UGODNI CENI. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 5851

Moško kolo,

skoro novo, SE PO NIZKI CENI PRODA. — Naslov pove uprava »Sl. Nar.«, 5877

Enodružinsko hišo

z lepim vrtom ter prostim stanovanjem dobi dotični, kateri obljubi največ zanj, v Rožni dolini št. 106 (pri Marjaku). — Napredaj le do 15. t. m. 5818

Sobo,

po možnosti s posebnim vvhodom, ISČETA dva gospoda. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod G. L./5816a.

Zamenjam stanovanje,

obstoječe iz treh sob, kuhinje in pritlikin v III. nadstropju na sproti deželnega dvorca z enokim ali večjim v I. ali II. nadstropju v mestu. — Ponudbe na poštni predal 164, Ljubljana. 5869

Dobro nagrado

DAM ZA PRAZNO STANOVANJE, obstoječe iz dveh ali treh sob, v NOVI HIŠI, v središnji Ljubljani. — Ponudbe pod »Nagrada« na Aloma Company, anončna družba, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 5870

Gospodična

ISČE SLUŽBE PRI KAKI BOLJSI RODBINI. — Večja je vseh hišnih del ter poleg tega tudi nekoliko gospodinjstva. — Nastopi lahko tudi kot sobarica v kakem hotelu. — Ponudbe pod »Poštena/5871a na upravo »Slov. Naroda«.

Kupi se

600 m² smrekovih brzojavnih drogov; mera: 12/16 do 18/24, dolgih od 9 do 12 m. — Ponudbe pod Brzjav/5873a na upravo »Slov. Naroda«.

Odda se prijazna soba

s posebnim vvhodom SOLIDNE MU GOSPODU. — Naslov pove uprava »Slovenskega Naroda«. 5855

NAPRODAJ SO

transmisijiska ležišča za osno prerezo 60 in 80 mm. — Poizve se: Jeranova ulica št. 13. 5881

Lepo stanovanje,

obstoječe iz treh sob in pritlikin v Ljubljani DOBI TAKOJ dotični, kateri se udeležiti kot družabnik s 100 do 150 tisoč dinarji trgovino na debelo. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5875

Primerne službe

MED POČITNICAMI ŽELI INTELIGENTNA GOSPODICA. Gre tudi k otrokom. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5779

Zamenjava stanovanja

I solnčne sobe, kuhinje s pritlikinami na periferiji mesta z enakim ali večjim. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5880

ZAMENJAM SVOJE

lepo stanovanje v Ljubljani z enakim, ali za eno sobo tudi manjšim stanovanjem v Zagrebu. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »M. B. 3—4 sobe/5892a«.

Vzgojiteljica,

zmožna poučevanja francoščine, nemščine in klavirja SE ISČE K ISLETNI DEKLICI. — Pisemne ponudbe s sliko, navedbo starosti in zahtevkov po Vzgojiteljici; eventualno se osebno predstaviti pri Anončnem in reklamnem zavodu APOLLO, Ljubljana, Stari trg št. 19/II. 5824

Lepa košnja napredaj.

Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 5891

Blagajničarka

ZELI PREMENITI MESTO — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »I. K./5895a«.

DOBRO OHRANJEN

PRODA SE CENO skoro nov
gostilniški avtomat
na električni tok. — Poizve se:
Jeranova ulica št. 13. 5878

Učiteljica-vdova
ISCE ZA POCITNICE (julij,
avgust) PRIMERO SLUŽBO
proti popolni oskrbi v hiši in
povrniti potnih stroškov. —
Ponudbe pod »Pomanjkanje
5774« na upravo »Slov. Nar.«.

Gaterist
z večletno prakso SE TAKOJ
SPREJME. — Ljubljana, Prule
št. 8. 5856

Odda se čedna SOBA
z električno razsvetljavo v naj-
lepšem kraju ljubljanske peri-
ferije, oddaljena 15 minut od
glavne pošte, pri fini rodbini za
dobo počitnic. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 5865

Gostiona
(najpremetniji dio grada), pred
kućom stanica tramvaja, velika
bašča, 2 sobe lokal, zatim 3 so-
be za stanovanje — ODMAH
SE USELITI, štala za 6 konja,
šupa, 2 svinjca, zidana sjenica,
podrum; svi navedeni objekti
rasvijetljeni električnom ras-
svjetom PRODAJE SE radi dru-
gog poduzeća za 400.000 dinara
sa cijelim inventarom. — Upi-
tati Petrinjska ulica 53 Zagreb,
kod Novosela. 5874

Trgovsko naobražena GOSPA
išče službo prodajalke
V BOLJI TRGOVINI. — Po-
nudbe pod »Vešča/5825« na
upravo »Slov. Narod«.

Sprejme se izvežbana
kontoristinja
za vsa pisarniška dela. Na-
slov pove uprava Sl. Nar. 5785

Prodaje se
PET STAVBNIH PARCEL
od 500 do 550 m², po Din 30
kvadratni meter. — Naslov
pove uprava »Sl. Nar.«. 5576

Spreten deček
SE SPREJME KOT TEKAČ
— Ponudbe na poštni pre-
dal 160. 5845

CENO SE PRODA eleganten,
črn, velik
otroški voziček.
Naslov pove uprava »Slovens-
skega Naroda«. 5835

Seno letošnje košnje
(3000 kg za goved, 2000 kg za
konje) PRODAM a Din 1.50
za kilogram takoj iz travnika
radi prostora. Tudi košnjo od-
dam. — Vodšek, Rožna dolina
št. 195. 5811

Sobo,
po možnosti s separatnim vho-
dom in v sredini mesta. ISCE
s 1. julijem zelo soliden PRI-
VATNI URADNIK. — Ponud-
be pod »Ekonoma, poštni pre-
dal 101. 5838

Več stavbnih parcel
na periferiji mesta (500 do 1000
kvadratnih metrov) SE PO
UGODNI CENI PRODA. —
Poizve se pri: Franc Zorc, Ze-
lena pot 6, Kozleza, Ljubljana.
5777

Seno 5752
zdravo, suho, polsladko, za krave
in konje v balah na vagono po
5000 po 10.000 kg po nizki cen-
i na prodaj.

Dvokolesa, motorji,
OTROŠKI VOZICKI, SIVAL-
NI STROJI, PNEUMATIKA
NA DEBELO IN DROBNO
POCENI.
»TRIBUNA«, tovarna dvoko-
les, otroških vozičkov in delov.
Ljubljana, Karlovska c. 4. 3611

Prodaje se AUTO
(skoro nov) znamke »Prah«,
35 HP, šeststopenjski, z električno
razsvetljavo in pogonom. —
Istotam SE PRODA KLAVIR
trrdke »Schnabele« in PISALNI
STROJ »Remington Sch.« z ne-
vidno pisavo. — Naslov pove
uprava »Slov. Narod«. 5607

Prodaje se
v Ljubljani mala vili podobna
HISA s parketiranimi sobami,
oddaljena 12 minut od glavne
pošte, POD ZELO UGODNI-
MI POGOJI. Kupcu stanova-
nje takoj na razpolago. — Na-
slov pove uprava »Slovenskega
Naroda«. 5685

Prodaja lesa
v Podkorenju pri Kranjski
gori, in sicer okoli 600 do
700 m³ na panju. — Več
pove: g. Friderik Razinger,
Podkorenje. — Ponudbe
do 12. junija na: Jožef Ko-
vač, S. Leopoldo, Tarvis,
Venezia Giulia. 5828

Preklic
prostovoljne dražbe
nepremičnin.
Razglašena dražba hiše
št. 45 na Rečici se ne bo
vršila.
Okrajno sodišče v Radov-
ljici, odd. I., dne 4. VI. 1923.

Bančni
uradnik
popolnoma verziran v knjigovod-
stvu, bilancist, zmožen vseh ban-
čnih in trg. poslov ter korespon-
denca želi vstopiti k denarnemu
zavodu ali priv. podjetju. Cenj.
ponudbe pod »AGILEN-5809« na
upravo Slov. Naroda.

Različno kopalno perilo za dame in gospode
A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA,
MESTNI TRG 10.

„Color“,
najboljša, neškodljiva BAR-
VA ZA LASE.
Glavna zaloga drogerija A.
KANC, Ljubljana. — Raz-
pošilja tudi po pošti. 2922

Modne cefirje
za srajce v najnovejših
vzorcih priporoča
A. & E. Skaberne
Ljubljana, Mestni trg 10

STEZNIKE
(moderce)
po životni meri priporoča
Ana Hutter
Dunajska cesta 6-II
poleg lekarne Piccoli.

Trboveljski premog
in drva
stalno v zalogi vsako množino.
Družba ILIRIJA
LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8.
Telefon 220. 2243

PRODAM
motorni bicikelj
»Austro motorette«, en me-
sec rabljen. — Novi Vod-
mat 112, Moste Ljubljana. 5756

ISCEM
zobotehniškega asistenta,
popolnoma večega dela iz kav-
čuka in zlata, posebno »Guss-
tehnika«, ter popolnoma ope-
rativno. — Plača po dogovoru.
Nastop takoj. — Ponudbe pod
»Dentist/5781« na upravo lista.

Več dobrih pomočnikov
in dva vajenca
SPREJME Martin ZUPAN,
sobni slikar, Ljubljana, Mestni
trg št. 12. 5783

Mehlovano sobo,
najraje v bližini »Mirja«,
ISCE ZA TAKOJ BANČ-
NA URADNICA. — Po-
nudbe je poslati pod »Mirje
5829« na upravo »Sl. Nar.«.

Zrg. pomočnik
mlajša moč želi spremeniti
službo. Če mogoče na de-
želo. Ponudbe na ogl. za-
vod Ivo Sušnik Slov. ul. 15,
Maribor. 5801

Radi opustitve trgovine
prodajamo po znatno znižanih
cenah vse vrste pohištva.
Trgovina s pohištvom
in tapetirski delavnica
Brata Sever
LJUBLJANA, Gosposvetska c. 13
5706 (Koltzej)

Surov naftalin
zoper molje in mrčesa, kilo-
gram 3.— Din. KATRAN
iz lesa kilogram 2.— Din.
brutto za netto, ter STELA-
ZE ZA MESANO TRGO-
VINO PRODA F. Cvek,
Kamnik. 5690

Klavirje
in PIANINE KUPUJEM. —
Ponudbe z označbo marke, ce-
ne, dolgotrajnosti in notranje kon-
strukcije klavirja, t. j. dali ima
klavir znotraj okoli železno ali
leseno ramo, treba poslati na:
S. F. Čop, Zagreb, Mirzoviće-
va ulica št. 12, III. nadst. 5780

Izšla je
Tarifa
za izvoz vsakovrstnega lesa preko Postojne in Bohinjske
Bistrice. Ista se dobi v knjigarni Schwentner, Ljub-
ljana. 5863

Josip Petelinc
LJUBLJANA, So. Petra nasip 2.
Priporočamo na veliko in malo galanterijo, nogavice,
razne sukanec, gumbe, čipke, vezanino, sprehajalne,
palice, kravate, srajce, čevljarske in krojaške potreščine.
Najnižje cene. Postrežba točna

Zaklopni stoli,
klopi in mize.
Rožman & Komp.
LJUBLJANA, Mirje 4.

Angleški
B. S. A. Motocikli in bicikli
Svetovno znani precizijski izdelki
prve vrste **dospeli**. Zastop-
stvo: JUGO-AUTO d.o.o.
Ljubljana, Dunajska
cesta št. 36.

Poljedelski stroji
(machines agricoles en tous genres)
to je: geplji, mlatilnice, slamoreznice, reporeznice, drobitniki, čistil-
niki in sadni mlinci, sadne preše, mlinci za grozdje, kosilniki, travniške
brane za mah, stroji za grabljenje, za obračanje, rebkalniki za ko-
ruzo, krožne žage, terilnice za lan, brusilni aparati, parne in mlatilne
garniture 4 in 5 HP, dobavljajo točno:
**Oberösterreichische Landwirtschaft-
liche Maschinenfabrik A. G. vorm.
Fillialfabrik EPPL & BUXBAUM, Wels
Ober — Österreich.**
Dopisujemo nemško, angleško in francosko. Zmožnim tvrdkam
oddamo zastopstva.

Kirurgija in ortopedija
Izdelovanje umetnih nog, rok, raznih aparatov za krive kosti,
ortopedičnih steznikov pri skrujlenih hrbtnicah, raznih vložkov za
ploske noge (Plattfuss) in otiščance, bandaže proti kilam, gumi-
jevih in usnjenih trebušnih in želodčnih pasov, različnih podvez
in obvezil.
Pri posebnih slučajih mere zdravnik specialista prisoten. Pre-
vezemanje vseh vrst kovin za ostro brušenje, bakrenje in nikljanje
električnim pogonom. Lastni izdelki tovarne in trgovine
G. Besednik in drug, Ljubljana,
Prešernova ulica 5.

Naznanilo.
Svojim dosedanjim odjemalcem in vsemu
cenj. občinstvu vljudo sporočam, da sem otvoril
lastno delavnico, v kateri izdelujem čevlje po
meri iz vseh vrst usnja in po najnovejši modi.
Čevlji se dobijo od sobote (9. junija) na-
prej v moji trgovini: Pred Jgriščem 1, kjer se
sprejemajo tudi naročila za izdelavo po meri.
Se priporočam cenj. občinstvu
s spoštovanjem
August Skof, trgovina s usnjem,
Ljubljana, Pred Jgriščem 1.

SANATORIJ
* V MARIBORU. *
Privatna klinika z najmodernejšimi
napravami in aparati na polju zdrav-
stva, kakor Röntgen, diatermija in
višinsko soince i. t. d.
V zavod se sprejemajo vsake vrste
bolniki, razen umobolnih, infekcijskih
in z odprto tuberkulozo. Oddelek za
porodništvo.
Državni nameščenci in njih bližnji svojci 20 %
popusta v 1. in 2. razredu.
Prosta izbira zdravnikov.
Zmerne cene. Hrana izvrstna.
Informacije daje uprava SANATORIJA V MA-
RIBORU. Telefon št. 190.

Naznanjam, da sem odprl veletrgovino z železnino
na So. Petra cesti št. 35
vogal Resljeve ceste št. 3 (Preje Mencingeriev lokal),
ter se slavnemu občinstvu najtopleje priporocam.
„Triglav“ Ljubljana,
Stanko Florjančič.
En gros En detail

Glavni zastopnik za Slovenijo:
VIKTOR BOHINČ, Ljubljana, Dunajska c. 21.

+
Potrli najgloblje žalosti javljamo vsem ljubim sorodnikom, prijateljem in
znancem, da nas je zapustila naša iskreno ljubljena, nepozabna mama, stara
mama in prababica, gospa
Marijana Primc roj. Slapničar
mesarica in posestnica
ki je danes, dne 5. junija ob 9. dopoldne po dolgi, mučni bolezni, previdena
s sv. zakramenti za umirajočo, stara 70 let, mirno zaspala v Gospodu.
Pogreb preblage rajnice bo v četrtek, dne 7. junija iz Sv. Florijana ulice
št. 40 na pokopališče v Dev. Mar. v Polju.
Nepozabno pokojnico priporočamo v prijazen spomin.
V LJUBLJANI, dne 5. junija 1923.
Ivanka Jamšek, Marija Anžič, Marijana Babnik, Anton in Andrej
Primc, otroci. — Janez Jamšek, Josip Anžič, Frano Babnik, Ivana
Primc roj. Šiberka, Ana Primc roj. Perne, zetje in sinah.
Vauki in vaukije.

+
V globoki žalosti naznanjamo, da nam je naša srčno ljub-
ljena, nepozabna hčerka in sestra, gospodična
Zinka Cerar
v sredo, dne 6. t. m. po kratki, mučni bolezni, previdena s to-
lažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspala.
Pogreb nepozabne nam pokojnice bo v četrtek, 7. junija ob
5. popoldne iz hiše žalosti, Sv. Petra cesta 49, na pokopališče
k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 6. junija 1923.
Josipina Cerar, mati. — Josip in Emil Cerar, brata.
Brez posebnega obvestila. Mestni pogrebni zavod.